

КАРЛ МАЙ

РОЗАТА НА КАХИРА

Превод от немски: Любомир Спасов, 1998

chitanka.info

Беше по времето, когато египетското слънце сипеше лъчите си с най-голяма сила върху изнемогващата от жажда земя, и всеки, когото някоя неотложна работа не подтикваше навън под открито небе, се бе оттеглил под своя покрив, дирейки възможно по-голямо спокойствие и хладина. Аз също лежах на мекия диван в наетото жилище, посрѣбвах от ароматната мока и тънех в наслада от уханието на превъзходния джебели, разнасящо се от моята лула. Дебелите, почти лишени от прозорци зидове възпираха донякъде слънчевия зной, а поръозните съдове, през чиито стени се изпаряваше нилската вода, правеха атмосферата дотолкова поносима, че кажи-речи не усещах обичайната обедна умора.

По едно време вън се извиси сърдитият глас на Омар ага, моя слуга, който заемаше същевременно при мен мястото на министър на всички вътрешни и външни работи и бе привързан към мен с такава любов и всеотдайност, каквато при един арабин спрямо християнин може да се нарече едва ли не безпримерна. Той е бил по-рано войник на Негово султанско величество и след дългогодишна служба бе прогонен поради инвалидност без много-много церемонии и тласнат в обятията на кучешка смърт. Тогава аз го взех при себе си, излекувах го от недъга и в резултат бях богато възнаграден. Получи добро облекло и носеше отлични оръжия — две неща, които го изпълваха с безкрайна гордост. А когато по-късно му дадох и пълномощието да ме замества със султанския ферман^[1] в ръка в повечето случаи, почувства цялото величие на своя ранг и почти всеки ден повтаряше уверението:

— Какво бях аз, о, господарю, когато ме намери и се смили над мен? Един мъртъв плъх, едно псе, което хората подритват! А какво станах при теб? Един господар, от когото феллахът се бои, а турчинът трепери. Ел хамдуллиллахи! (Слава на Аллах!)

Освен своята вярност и благонадеждност той притежаваше и едно особено ценно качество — хумор, който сякаш никога не пресъхваше, бликаше при всяка възможност и умееше дори от най-сериозното и неприятно положение да изтръгне някоя весела страна. Ето защо биваше наричан Мукле, Шегобиеца, от всички онези, на които позволяваше подобна фамилиарност. И понеже при всеки монолог се представяше, както повечето араби, за персона, с която разговаряше, често държеше „на две очи“ такива възхитителни речи,

че диафрагмата на един евентуален слушател би изпаднала в най-голяма опасност.

Но сега като че неговото настроение не бе най-доброто, защото го чух да вика с гневен тон:

— Какво-о? Искаш да смутиш ефенди ел кебир, великия господар и майстор... сега... в неговата пладнешка почивка? Да не би Шейтана — Аллах да ме предпази от него! — да ти е напълнил главата с нилска тиня, та не можеш да схванеш какво означава един ефенди, мъж, когото Пророка подхранва с мъдрост, който може всичко, дори мъртвите да съживи, стига само да му кажат от какво са умрели?

— Аллах да съхрани словата ти, сихди — прозвуча отговорът, — но аз трябва да видя твоя ефенди, големия лекар от Франкистан, защото моят господар, могъщият и богат Абрахим ага — дано Аллах го дари с хиляда години! — ме прати да го повикам.

— Абрахим ага го вика? И кой пък е тоя Абрахим ага и как се казва неговият баща? От кои люде е роден, къде живеят онези, на които дължи своето име? Никой не го познава и дори аз, храбрият приятел и закрилник на моя повелител, никога не съм виждал даже крайчеца на неговия тарбуш. Върви си и ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Чуй тогава, човече със запушени уши, какво ще ти кажа! Ефендите трябва да дойде при... — тук гласът на говорещия стана недоловим и аз можах да разбера едва последните му думи: — Ще бъде богато възнаграден, ако му се удаде да отдалечи смъртта от къщата на моя повелител!

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) А аз, Омар ага бен Афрадин, си стоя тук с камшик от кожата на речен кон и забравям да му покажа твоя гръб. В името на брадата на Пророка, твоята уста изрича такава мъдрост, сякаш при пътуването разсъдъкът ти е изпаднал във водата. Не знаеш ли, че жената няма душа и поради това не може да отиде и на Небето? Моят господар познава Корана и презира жените. Най-красивата перла на харема за него е като скорпиона в пясъка и неговата ръка никога не е докосвала одеянието на жена, защото знае, че аз ще го сторя наместо него. Ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Трябва да знаеш, о, немилостиви, че той няма да докосне одеянието ѝ и няма да види снагата ѝ, защото законите на харема са строги. Той ще приказва с нея през решетката!

— Удивлявам се на мъдростта на твоята реч и разумността на думите ти, о, човече! Нима не ти иде на ум, че здравето, което ефендите дарява, ще се задържи и увисне на решетката? Ела пак след три дена!

— Не бива да си тръгвам, защото, не заведе ли мъдрият ефенди, ще получа сто удара по петите!

— Благодарни на твоя благодушен господар, роба на египтянин, че ще просветли краката ти с милост! Не искам да останеш измамен с това блаженство и затова ще те оставя сам да се прибереш. Утре ние заминаваме. Салам алейкум, Аллах да е с тебе и да отреди хубаво да си получиш ударите!

— Тогава нека ти кажа едно, храбри ага. Господарят на нашата къща има в съкровищницата си повече кесии, отколкото някога можеш да преброиш. Ти също трябва да дойдеш, така ми заповяда той, и ще получиш бакшиш, подарък, какъвто дори Хафиз паша, Дарителя на диаманти, никога не е давал.

Мъжът най-сетне бе поумнял и напипа мястото на моя добър Омар, което човек трябва да напипа на ориенталеца, ако иска да го настрои благоприятно. Сребролюбивият иконом действително веднага промени тона на гласа си и отвърна вече не така твърдо:

— Аллах да благослови устата ти, приятелю мой! Но един пиастър в моята ръка е по-добър отколкото десет кесии в твоята. Ще помисля дали трябва да смутя господаря.

— Не карай съвета на твоето сърце да се бави. Ето, вземи дара на твоя брат!

— Твоята ръка е мършава като чакала в примката и суха като пустинята отвъд Мокаттам. Как ще може полето да даде урожай, след като от небето са паднали само две капки роса!

След тази повече от ясна подкана долових за втори път звънящия тон на среброто и едва сега Омар бе готов „да ме смути“. Не можех да му се сърдя. Той само постъпваше според всеобщия лош навик, а пък и немски лекари тук горе, в Нубия, не се срещаха толкова често, че един богат турчин, какъвто Абрахим много вероятно беше, да се скъпи с малък бакшиш.

Но онова, което ме изпълни с удивление при тази работа, беше обстоятелството, че ме викаха, както се разбра от приказките на двамата, не при пациент, а при пациентка. Макар да пребивавах от

няколко години в Ориента, думата „харем“ за мен все още притежаваше дарованието на нещо тайнствено и романтично. И макар характерът на ориенталските жени да не ми вдъхваше уважение, то не можех все пак да не се възхищавам на тяхната красота, от която неведнъж ответият край на някое фередже ми бе показвал малка, но убедителна част. И тъй като мюсюлманинът не открива обитателките на своите женски покои дори в най-належащи случаи за очите на един чужденец, та бил той и лекар, то тук сигурно се касаеше за някоя стара слугиня или нямаше да видя нищо повече от връхчетата на пръстите на пациентката. Ето защо погледнах на влизането на Омар с голямо безразличие.

— Господарю, един мъж стои вън и иска да говори с теб. Има лодка на Нил и казва, че трябвало и аз да дойда с теб!

Едва не се изсмях при последната забележка, с която хитрият обесник се канеше да си подсигури един по-нататъшен бакшиш. Но не желаех да го поставям в конфузно положение и затова му заповядах кратко да пусне пратеника.

Оня се поклони до земята още при влизането, изу си обувката, пристъпи няколко крачки по-близо и поде повторен поклон:

— Салам алейкум, Аллах да бъде с теб, о, господарю, и дано отвори ушите ти за молбата на най-нищожния от твоите слуги.

Замълча, очаквайки отговора ми. Аз отвърнах на неговия поздрав с кимване и наредих:

— Говори!

— Една голяма сърдечна мъка е дошла на главата на Абрахим ага, моя повелител. Лайлет, короната на неговото сърце, чезне в сянката на смъртта и ни лекар, ни факир, ни чародеец е в състояние да спре крачките на нейната болест. Но ето че моят господар — Аллах дано го възрадва! — чу за теб и твоята слава и че смъртта побягва от твоя глас. Той ме изпрати при теб и нареди да ти кажа: „Ела и ми върни моето цвете! Благодарността ми ще бъде блага и сияйна като блясъка на златото!“

— Аз познавам това селище, но още не съм виждал господаря ти. Къде живее той?

— Живее край реката и ти праща лодка. До един час ще стигнеш при него.

— Идвам!

Той се отдалечи, а аз се надигнах, не изцяло освободен от една изпълнена с очакване напрегнатост, която ме бе овладяла по време на краткия разговор. Стара и грозна тя не беше, сега го знаех. Името ѝ беше Лайлет, тоест Нощ. И понеже ориенталецът обича да нагажда името според качествата, веднага видях с моята жива сила на въображението пред мен да стои едно от онези могъщи, великолепни нощни видения, които обичат да се развиват предимно в източните страни. А и жилището бе доста подходящо за творческите плодове на фантазията. Преди няколко месеца го бях видял на минаване при едно пътуване на юг и бях чул, че е построено от някакъв заточен султански велможа и след неговата смърт стои запуснато.

Как ли бе стигнал сегашният собственик до идеята да заживее на това усамотено място? И него ли някакви политически причини го бяха довели насам, или си имаше тайни, които трябваше да крие?

Тези въпроси ме спохождаха съвсем нетърсени и макар отговорът им да не можеше да съдържа интерес за мен, то не виждах и повод да ги отблъсквам силom и тръгнах към бъдещите събития със съпричастие, малко по-голямо от обичайното.

Не след дълго седяхме при гребца в лодката — маг, вгълбен в дълбоки странни мисли, Омар, сериозен и горд, като паша с три конски опашки, а в ръката с неизменния камшик от хипопотамска кожа, най-доброто средство за създаване уважение и авторитет сред местното население. Вярно, жегата не беше приятна, но движещият се по течението плавателен съд предизвикваше разхлаждащ полъх, а при тази краткотрайност пътуването можеше да се нарече по-скоро излет, отколкото напрежение.

Минахме край засети с дуррха^[2], тютюн, сусам и сене^[3] поля, в чийто преден план се извисяваха стройни палми. Сетне последваха необработени площи, над които се протягаше нисък храсталак от мимози и сикомори, после гол камънак, а от средата на може би преди хилядолетия разпръснатите тук скални блокове се издигна висок зид от квадри, зад който трябваше да търсим прием.

Когато пристанахме, забелязах, че един канал минава от реката под зида, за да снабдява вероятно жителите с необходимата вода, без да е необходимо да излизат от своето жилище. Тръгвайки напред, нашият водач заобиколи двата ъгъла до обратната на водата страна и похлопа на намиращата се там порта. Скоро ни беше отворено.

Насреща ни се ухили лицето на една чернилка, ала ние не обърнахме внимание на неговия стигащ земята метан, а продължихме напред. Някаква архитектурна красота от една частна ориенталска постройка не бях очаквал, затова и никак не се почувствах изненадан при вида на еднообразната, гола и лишена от прозорци фасада на обърнатата към нас къща, но пък климатът на страната бе оказал доста очебийно влияние върху старата зидария, за да мога да я препоръчам за жилище на една млада, красива и при това болна жена.

Декоративните растения, украсявали по-рано тясното пространство между зида и къщата и предлагали отдих на обитателките, отдавна бяха повехнали и изсъхнали. Накъдето и да погледнеш око, не съзираше нищо друго освен гола безотрадната пустош и само ятата лястовици, гнездящи из многобройните цепнатини и пукнатини на постройката, внасяха донейде живот и движение в печалната, мъртва сцена.

Вървящият напред пратеник ни поведе през нисък тъмен входен тунел за коли към малък двор, в средата на който имаше басейн. Значи дотук водеше забелязаният преди малко канал и строителят на самотната къща по хитроумен начин се бе погрижил да снабди богато себе си и близките си с онова, което е най-необходимо и неизбежно за горещия климат на тези географски ширини. Същевременно сега установих също, че целият строеж е замислен без повреди да издържа на периодичните годишни разливи.

В двора се спускаха няколко дървени преградни решетки, зад които вероятно се намираха жилищни помещения.

Сега нямах време да им отделям голямо внимание, а дадох знак на Омар, който бе обрамчил пътната аптека, да чака тук по-нататъшни разпореждания и последвах съпровождача към дивана на господаря на къщата.

Той представляваше просторна полутъмна и висока стая, през чиито зарешетени прозоречни отвори падаше благотворна светлина. Залепените тапети, арабески и орнаменти й придаваха уютен вид, а сложените в една ниша съдове с охлаждаща вода създаваха много приятна температура. Дървени перила деляха помещението на две половини, предната от които бе предназначена за прислугата, а задната — за господаря и гостите му. Един широк диван, простиращ се от

единия до другия ъгъл, красеше издигнатата задна част. Абрахим ага, „притежателят на много кесии“, седеше на него с подвити крака.

Той се надигна при моето влизане, но остана, според обичая, пред мястото си. Понеже не носех обичайните за страната обуца, не можех да се събуя, а тръгнах несмушавано с кожените си ботуши по скъпите килими и седнах до него.

Слугите поднесоха неизменното кафе и още по-необходимите лули.

Първият ми поглед естествено бе отправен към лулата му. Защото всеки познавач на Ориента знае, че по нея много ясно може да се разбере имотното състояние на собственика. Дългата, благоуханна и обвита с дебела позлатена сребърна тел тръба като нищо струваше хиляда пиастъра. По-скъп обаче беше кехлибареният мундщук. Той се състоеше от две части, между които проблясваше един пръстен, гарниран със скъпоценни камъни. Човекът май наистина притежаваше „много кесии“, но това не бе причина да се смути, защото някои от тези притежатели на лули със стойност от по десет хиляди пиастъра дължаха богатството си на своите потискани и ограбени подчинени. Така че по-добре един поглед към лицето!

Къде ли вече бях виждал тези черти, тези красиви, фини, но толкова дяволски в своята дисхармония черти? Изпитателно, остро, пробождащо, не, буквално дълбаещо се спусна погледът на малките, лишени от ресници очи в моите и се оттегли после студен и сякаш успокоен. Горещи и изтощителни страсти бяха гравирали по това лице своите все по-дълбоко проникващи следи. Любов, омраза, отмъщение и честолубие се бяха взаимно подпомагали да смъкнат една величаво замислена натура в нечистотията на порока и да придадат на външността онова неопределимо нещо, служещо като предупредителен знак на непоквареността. Къде бях срещал този човек? Трябваше да се сетя, но чувствах, че това не е било при приятелски условия.

— Салам алейкум — прозвуча бавно от разкошната, но черно боядисана цялостна брада. — Дано Аллах даде да израсне балсам по следите от твоите нозе и мед да прокапе от върховете на пръстите ти, та моето сърце вече да не чува гласа на своята мъка!

— Бог да ти даде мир и да позволи да открия отровата, гризяща живота на твоето щастие — отвърнах аз на неговия поздрав, тъй като

дори лекарят няма право да пита за жената на един мюсюлманин, без да извърши най-голямо нарушение срещу вежливостта и добрите обичаи.

— Ти си мъдър лекар, а ръката ти е дарена с благодат, сякаш е благословена от Пророка. Ти ще откриеш и победиш болестта.

— Господ е всемогъщ. Той може да спасява и погубва и само нему подобава честта. Но ако трябва да помогна, то говори!

При тази директна подкана, издаваща една макар и незначителна тайна на неговия харем, той, изглежда, бе неприятно засегнат, макар да би трябвало да е подготвен. Но веднага опита да прикрие тази слабост и се отзова на подканата.

— Ти си от страната на неверниците, където не е срам да се говори за дъщерята на една майка?

Кимнах в знак на съгласие, забавлявайки се вътрешно на обходния маниер, с който говореше за своята жена!

— Също вярващият може да говори без скандализиране за жените на Франкистан. Позволи да го сторя!

Второ кимване бе моят отговор.

— Когато жената на един франк не приема храна...

При тези думи ме погледна, сякаш очакваше някаква забележка от моя страна. Аз само му дадох знак да продължи.

— ... когато изгуби блясъка на своите очи и пълнотата на страните си... уморена е и все пак вече не познава поздрава на съня... стои все облегната и върви полека... потръпва от студ и гори от жегата... не желае нищо, нищо не мрази и тръпне под ударите на своето сърце... не се смее, не плаче, не говори... не дава да се чуе гласна дума на вопъл и сама вече не долавя своите въздишки...

Отново ме погледна и в очите му ясно можеше да се различи страхът, който сякаш се увеличаваше с всеки от изброяваните симптоми. Явно я обичаше с последния мрачен плам на своето почти изцяло изсушено сърце и без да иска, ми разкри цялото си отношение към нея. Трябваше незабавно да му дам да вкуси наказанието и отговорих, вметвайки бързо:

— ... тогава тя ще умре!

Едва бях изговорил думите и той стоеше изправен в цял ръст пред мен. Червеният фес се бе плъзнал от бръснатата глава, лулата беше паднала от ръката му. В лицето се бореха противоречиви чувства,

а очите се спряха върху мен с израз на ужас, който постепенно стана гневен и накрая заплашителен.

— Гяур! — прогърмя. — Осмеляваш се да кажеш на мен това, куче? Камшикът ще те научи кой съм аз... и че трябва да правиш само онова, което аз ти заповядвам. Умре ли тя, ще умреш и ти, но излекуваш ли я, ще можеш да си тръгнеш и да поискаш каквото ти сърце пожелае!

Бавно и с най-голямо душевно спокойствие, се изправих и аз в цял ръст пред него и заговорих, посочвайки лежащия на земята фес:

— Абрахим ага, какво ще каже Пророкът за това, че си оголил срамотията на своето теме пред един неверник?

В следващия миг той си бе покрил главата и със зачервено от гняв лице измъкна камата от пояса. А аз продължих спокойно както преди:

— Ходил съм на лов за мечки и съм плувал след речния кон; слонът е чувал моя изстрел и куршумът ми е улучвал лъва, „удушвача на стада“. Благодари на Аллах, че си още жив, и го моли да укроти твоето сърце. Ти не можеш да го сториш, защото си твърде слаб, а пък ще умреш, ако това не се случи веднага!

Това беше ново, по-тежко оскърбление и с един светкавичен скок той понечи да ме сграбчи, но тутакси отскочи назад. Защото сега и в моята ръка проблесна оръжието, с което в онези страни човек никога не бива да се разделя. Стояхме един срещу друг сами, понеже още след поднасянето на кафето и лулите бе дал знак на прислугата да излезе, за да не долови нищо от нашия деликатен разговор.

С моя храбър Омар ага нямах и най-малка причина да се страхувам от обитателите на старата къща; в краен случай щяхме да изпозастреляме малкото живеещи тук мъже. Но вече доста неща подозирах за съдбата на болната, бях започнал да проявявам необикновен интерес към нея и ето защо предпочетох да тръгна по пътя на доброто.

— Остани със здраве! Бъди господар на себе си и своята къща! Ти не искаш да надвия смъртта и нека желанието ти се изпълни. Раббена халик! (Господ да те пази!)

Все още с револвера в ръка, дадох вид, че се запътвам към изхода.

— Стой, стой, ефенди! — извика онзи и в гласа му сега прозвуча повече страх, отколкото ярост. — Ти поруга душата на един вярващ и не можеш да си идеш, без да ми дадеш удовлетворение и без да окажеш подчинение на моята воля!

Пристъпих обратно към него, погледнах го в трепкащите искрящи очи и отговорих възможно най-бавно:

— Отбележи си какво ще ти кажа, защото моята дума никога не прозвучава повторно. Ако в името на Иса бен Мериам, когото ние наричаме Исус, синът на Мария, а ти назова един от неговите вярващи „гяур“ и го заплаши с камшик, не ме помолиш за прошка, и то веднага, аз си тръгвам и Лайлет ще умре!

Преднамерено изрекох сега името, което пратеникът беше споменал. При неговата звукова форма нещо трепна по възбудените черти на египтянина, нещо разбуди в него съзнанието, че е поел по грешен път и трябва да го измине обратно, ако иска да запази моето благоразположение. Но неговата гордост се възбунтува при мисълта да поиска прошка от един християнин. Да приложи принуда, както при един арабски лекар, при мен беше невъзможно. Ясно видях как се лута из този лабиринт и това го доведе до нова ярост.

Тогава аз се обърнах, минах през оставения в перилата проход и вече се намирах близо до вратата, когато зад мен тревожно прозвуча:

— В името на милосърдието, остани!

Обърнах се бавно и имах възможността да видя възбудените черти в тяхната най-отблъскваща разкривеност. Следите на страстите сега бяха изразени с такава противна яснота, че почти се разкаях от моята победа. С бързо движение на ръката пресякох всички понататъшни думи.

— Нека словата ти останат неизречени! Християнинът прощава и без да има гласно разкаяние, все едно че си го изказал... Сега нека се заемем с излекуване болката на твоето сърце и отидем да видим болната.

Той отскочи назад като получил удар.

— Машаллах, луд ли си? Духът на пустинята сигурно е изгорил мозъка ти, та не знаеш какво искаш. Жената, на която се е спряло окото на друг мъж, неминуемо ще умре!

— Тя още по-сигурно ще умре, ако на моето око не бъде позволено да я види. Аз трябва да премеря ударите на нейния пулс и да

чуя от нея отговор за всичко, що се отнася до болестта ѝ. Само Аллах е всезнаещ и не му е необходимо да пита никого.

Отново се започна бурна разправа и мина доста време, преди да се съгласи с моето искане, разбира се, при силно ограничаващи условия.

Можех да видя всички женски покои, тъй като умишлено бях изрекъл твърдението, че причината за нещастieto може да се крие в някои нездравословни условия на жилището.

Естествено аз си давах вид, че вярвам в едно чисто телесно заболяване, макар още при първото изброяване на симптомите да знаех, че се касае за сърдечна и душевна болест. Бях много склонен да приема, че причината трябва да се търси в насилственото довеждане на пациентката в ръцете на Абрахим ага.

По-нататък можех да я видя как върви и да сложа първите три пръста на дясната си ръка около китката ѝ, за да проверя пулса. После можех да ѝ задам онези въпроси, които смятах за неизбежно необходими, но тя трябваше да изчаква с всеки отговор, докато получи разрешение от него.

Бях много доволен от тези отстъпки, защото ми предлагаха повече, отколкото някога може би е било позволено на европейец. Любовта на египтянина, а оттам и тревогата му, трябва действително да бе много необичайна, за да се съгласи на такива жертви. Вярно, във всяка негова физиономия можех да прочета злост и ожесточение, защото бях проникнал в качеството си на един за съжаление неизбежен натрапник в неговите неосквернени досега тайнства на вътрешния домашен мир. Хранех убеждението, че дори в случай на пълно излекуване на болната ще оставя тук в негово лице един непримирим враг.

Сега отиде лично да се разпорежи за най-необходимото, тъй като никой слуга не биваше да заподозре, че е позволил на един чужденец достъп до неговото светилище.

Най-сетне се върна. Около стиснатата уста бе залегнал израз на твърда, упорита решителност и с поглед, в който се мъчеше да скрие бликащата омраза, заплаши:

— В името на блажеността на всички небеса, ефенди, веднага щом изречеш дума, която не желая, или сториш и най-малкото повече от разрешеното, ще я понижа. Заклевам ти се във всяка дума от

Корана и във всички халифи — Аллах да благослови тяхното възпоменание!

Значи ме беше опознал и знаеше, че това уверение ще му бъде от по-голяма полза, отколкото и най-драстичните заплахи срещу мен самия. Впрочем на мен и през ум не ми бе минавало да го оскърбя в неговите права. Само не можех при това негово поведение да се освободя от чувството, че във връзката му с болната има някаква тъмна страна.

Тръгнахме. Той вървеше напред и аз го следвах. Най-напред минахме през няколко тънещи почти в развалини помещения, из които вероятно щъкаха какви ли не нощни твари. После влязохме в стая, явно служеща като преддверие, и сега последва помещението, което по всички признаци биваше използвано като същински женски диван. Всички лежащи наоколо дреболии бяха такива, каквито жените търсят и обичат да употребяват.

Някакво друго разширение освен още едно съседно помещение харемът нямаше. А неизбежно необходимата баня много вероятно се намираше долу наравно със земята.

— Виж сега дали ще откриеш тук демона на болестта! — подкани ме Абрахим с полуподигравателна, полудоверчива усмивка. — Аз ще погледна дали слънцето на нейния лик е забулено за очите на чужденеца. Не смей да ме последваш, докато не се върна!

Бях сам. Къде ли беше тя? В другото помещение? Съвсем сигурно, неговите думи бяха достатъчно ясни. Кой ли би могъл да я види — Лайлет, Нощта, болната, изнемощялата до смърт! Какво сладостно, приятно замайващо ухание струеше и се разнасяше около мен! Смъртните благоухания на гледаните някога тук, сега увехнали, цветя ли бе това, или ароматният дъх на нейната чиста, целомъдрена уста, отбранявала се досега срещу целувките на омразния мъж? Чувствах се толкова странно, усещах такава приказна омая, сякаш някоя фея от приказките витаеше над мен, за да изпита моята дързост. И после кален, можех да извърша всичко, без сам да пострадам.

С усилие се откъснах от това настроение и плъзнах очи по помещението. Та нали знаех, че не тук трябва да се търси огнището на болестта, и бях доведен единствено от желанието да видя вътрешността на един харем. Подредбата бе съвсем същата както в

стаята на стопанина на къщата. Перилата, диванът, нишата с охлаждащите съ... но стой, стой, какво е това?

И тук, както и там, над тези съдове имаше един отдушник в зида, за да се осъществява по-бързо водното охлаждане. Подобни се употребяват само за сервизните помещения. И този отвор, той водеше...

С няколко бързи крачки се озовах до стената, приближих око до отвора и... да, това беше тя, Лайлет, Нощта на Юга, както трябва да е излетяла през дверите на вечерната заря, когато Създателя ѝ е дал позволение да се спусне в човешки облик на жадната за сън земя! Това бе Нощта, небесната, това бе Лайлет с тъмни, стелещи се почти до земята коси като диплите на воал.

Лайлет с чистия, блед, меланхоличен и толкова нежен, несравнимо красив лик. Лайлет с очи, открити и големи, дълбоки и бистри, в чийто поглед се съчетаваше цялата недокосната невинност на едно дете със сърдечния плам на ощастливяваща жена. Лайлет с великолепната, нежна фигура, каквато едва ли длетото на ваятеля е в състояние да извлече от мрамора. Лайлет, дарителката на роса, плачещата, по чиито ресници блестяха диамантите на болката. Лайлет... но не, това не бе vyplъщението на онази украсена със звезди богиня, чиято поява и разлъка небето отпразнува с пурпурни пламъци и златисти отражения. Това бе едно раздирано от дълбока горест човешко същество, което не носи дори въздишка на устните, защото цялото негово същество представляваше един незатихващ, безмълвен вопъл.

Още не беше изпълнила заповедта му, в дълбочината на своята болка може би още не беше ги осъзнала и сега стоеше в леко, плътно обгръщащо я одеяние, докато той с всевъзможни заплахи се стараше да я склони към по-бързо навличане на обезобразяващите покривала.

Бях видял достатъчно. Отдръпнах се и, за да не възбудя и най-малкото подозрение, се върнах дори в предната стая. Никога не бях опознавал любовта, бях се шегувал, подигравал и присмивал на слабите духом, които за няколко дни флиртуване продават своята златна свобода, за да се пробудят във вериги и ограничаващи връзки. Сърцето ми уж никога нямаше да тупти за нещо друго, освен за пукота на моята пушка и работата на едно вдъхновено творчество, а сега?... Един-единствен кратък миг бе бръкнал дълбоко в моето вкоравено

сърце, за да събуди живот, покълване, разпъване, цъфтеж, копнеж, искане и желание, за чието съществуване досега и понятие си бях нямал, чиято величина сега изобщо не можех да измеря и чието богатство тепърва бъдещето щеше да ми покаже. Чувствах само едно... не, знаех го със свята и необорима сигурност — часовете на нейното пребиваване в тази къща бяха преброени.

Но тук нямаше място за бленуване и бавене, трябваше да се действа! Решетката, заемаща мястото на прозореца, се състоеше от две отвесно движещи се една към друга части, които можеха да се издърпват или събират, в случай че някога се наложеше да се освободи отворът. При по-внимателно вглеждане забелязах едно тясно дървено резе, което държеше събрани двете половини. Бързо го отстраних, без да променя положението на решетката, и нека сега щастието се погрижи за останалото!

— Влез, ефенди! — прозвуча гласът на Абрахим.

Влязох. Обгърната от широки одежди и плътно забулена, тя стоеше до задната стена. От нея не се виждаше нищо друго, освен малките, обути в кадифени пантофки, нозе.

— Да направи няколко крачки! — обърнах се към египтянина.

При звука на моя глас тя вдигна отривиста глава и ми се стори, че тъмните очи се отправиха изучаващо към мен с израз на изненада и уплаха. Трябваше да призова цялото си хладнокръвие, за да изглеждам спокоен. По нареждане на повелителя си тя извърши няколко движения, чиято несигурност приписах повече за сметка на свяна, отколкото на слабостта. После започнах с въпросите си, чиято въздържаност напълно удовлетвори Абрахим.

Накрая поисках да ми даде ръката и въпреки сериозната ситуация за малко да прихна в смях. Беше така омотана с дебело сукно, че бе невъзможно да се различи положението или формата на някой пръст. По китката оставаше свободно пространство колкото да поставя само кутрето си. И аз трябваше да извадя правилните си заключения по пулса на тази така здраво стегната ръка!

Дадох си труда, разбира се, и макар лицето ми да запазваше пълна невъзмутимост, при докосването на малкото меко бяло местенце, сякаш ме заля някаква неопикуема вълна, давайки ми достъп до най-съкровени пориви на биещото зад дебелия одеяния сърце. Имах усещането, че вече не бях аз, а едно цяло с нея. Сякаш чувствах

движението на всяка капка от нейната кръв, пораждането на всяка мисъл. А сега... да, сега като че искаше да ми каже нещо, не видях нищо, никакъв знак, не, но го знаех и наведох по-ниско ухо, давайки си вид, че не само опипвам пулса на нейната китка, но го и слушам. И наистина, тихо, тихо, почти недоловимо, повя през булото:

— Спаси ме!

Всичко се случи така бързо и като под влиянието на някой непреодолим, симпатизиращ ни закон, че Абрахим нищо не усети, макар да стоеше плътно до мене. Трябваше да й дам отговор и още преди тиранинът да я е отпратил или сам да се бе отдалечил с нея, разпоредих късо:

— Аллах керим. (Аллах е милостив.) Скоро болестта ще напусне тази къща. Моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой, а после нови сили ще се влеят в болната душа. Лейлтак санде! (Щастлива нощ!)

Можех да изрека на тръгване този поздрав, тъй като по време на дългите преговори с Абрахим следобедът бе минал и сега вечерта бързо сгъстяваше мрака си по своя южен маниер. Омар ага беше повикан, понеже трябваше да дам опиат, след което си тръгнахме.

Уверението ми, че пациентката за кратко време напълно ще се възстанови, беше накарало Абрахим ага да забрави засега предшестващата разправия. Предложи ми за тази нощ гостоприемството си. Аз го отхвърлих също както подаръците, които се канеше да предложи. Но не попречих верният ми Омар да бъде ощастливен с един бакшиш, какъвто навярно от дълго време не бе получавал.

По тази причина, когато се качихме в лодката, за да бъдем върнати от предишния ни водач, той се обърна с гордо самосъзнание към слугата:

— Ние ще изцерим жената на твоя повелител, макар да няма душа. За тая работа мъжът, когото ти наричаш Абрахим ага, напълни ръката ми с благословия. От това няма да ме боли чак толкова, задето трябваше да изгубиш хубавите си сто удара. На драго сърце съм готов да те обезщетя от нашите собствени средства и ако това не те устройва още сега, начаса, ще дойда пак след три дена. Утре още няма да заминаваме!

Лодката ни лежеше близо до едно дахабийе, нилска барка, което поради липса на вятър бе потърсило брега. Въжетата бяха закрепени, платната — събрани и рейсът, капитанът на кораба, прикани по благочестивия мохамедански обичай хората си на вечерна молитва.

— Хай ал ас салах (На молитва) — прозвуча неговият дълбок, мъжествен глас и вече на отдалечаване аз се обърнах бързо.

Правилно ли бях чул? Това наистина ли беше моят стар приятел Хасан, Абу ер Реисан, Бащата на корабните водители, както биваше наричан от всички свои познати? Гласът беше неговият. Бистър и ясен ехтеше от борда и когато изрече последните думи „ес салам алейкум“ (мир вам) с едно особено натъртване, свойствено само за него, вече не можех да храня никакво съмнение.

Сърцето ми подскочи от радост при тази така навременна изненада. На него, моя стар водач и закрилник, можех да разчитам във всяко положение, също и в настоящото. Заедно бяхме предприемали многобройни пътувания с кораб и камили и дружно преодоляваните опасности ни бяха свързали така тясно, сякаш бяхме баща и син.

След броени мигове стоях при него на кораба и чувствах крепката прегръдка, с която съвсем противно на студения ориенталски обичай ме притисна към себе си.

— Благословен да си, сине мой, че показва лика си на моите очи! Аллах те е закрилял в островите на Судан, за да изпита сърцето ми радостта си от теб. Ела, покачи, се на тези бали и ме остави да чуя какво е довело крака ти до това лошо място!

— Лошо място?

— Пред окото на праведния повяхва тревата и пред погледа му умират цветята на полето. Не знаеш ли, че тук живее Абрахим ага, който по-рано се наричаше Хеджан бей?

— Хеджан бей, Грабителя на керваните! — извиках толкова високо, че отекна надалеч по водата и Хасан ме предупреди с уплашено движение да мълча. — Хеджан бей, който после беше помилван от вицекраля, за да предаде бившите си съучастници на въжето?

— Да, Хеджан бей, който също и нас ограби и плени, и на когото се изплъзнахте само защото ти уби камила му!

— Ела по-близо, още по-близо, та никое друго ухо да не долови думите ми, Абу ер Рейсан! Знаеш ли, че бях при него?

— При него? Разпозна ли те?

— Почти. Показа ми харема си.

— Харема си? Аллах да запази главата ти! Да не си слънчасал?

— Здрав съм и съм си с ума, Хасан. Ще научиш всичко. Слушай!

Разказах му приключението от днешния следобед, но без още да му споменавам нещо за решението си да освободя болната.

Откакто знаех защо Абрахим ага ми се бе сторил толкова познат, това решение бе станало, ако изобщо бе възможно, още по-твърдо. Хасан изслуша безмълвно разказа ми до края и после още известно време запази мълчание. След това запита бавно и с натъртване:

— Кога се каниш да тръгваш оттук?

— Още тази нощ.

— А розата на Грабителя?

— Тя ще тръгне с мен — отговорих, учуден от проникателността на стария, който напълно беше отгатнал мислите ми.

— Сине мой...

— Остави езика си да мълчи, татко мой! — прекъснах го аз на думата. — Знам какво искаш да ми кажеш и познавам своите пътища. Ти няма да нарушиш закона на Пророка, а трябва само по времето на първата молитва да бъдеш с кораба си тук, където ще те очаква моята лодка.

Той отново помълча известно време, после отговори:

— Дахабийето не е моя собственост. Аз идвам от Бахр ел Абиад, където поръчах гумми и сене, и пътувам обратно като гост. Но по времето на утринната заря ще бъдем вече далеч от това място.

С това нещата бяха уговорени. Старият Баща на корабните водители се ползваше с такъв висок авторитет сред другарите си по ранг, че спокойно можеше да се държи като господар на всеки кораб, на който се качеше. Знаех, че ще ми подсигури възможно най-голямата закрила, макар като мюсюлманин да не биваше да се впуска така пристрастно в работа, която щеше да се развие между една жена и един неверник.

Още с връщането си в моето жилище се заехме с усърдно опаковане. Сбирките си оставих на съхранение при приятелски настроения към мен консул, когото посетих, а всичко останало Омар имаше грижата да вземе на дахабийето. После си направих един фенер, който ми се струваше най-подходящ за предстоящата цел. Напълних почти до ръба едно малко шишенце с фино масло и пуснах парченце фосфор. После го запуших херметически и ето че имах фенер, който не само пръскаше достатъчно сияние, но заемаше също така малко място и дори под вода не можеше да се повреди. Накрая, когато прибрах в портфейла кореспонденцията, в ръцете ми попадна последното писмо на моя брат. Носеше дата от Кайро и на едно място гласеше:

„... Знам, че с твоя устремен повече към дела характер считаш любовта за слабост. За съжаление не мога да опровергая становището ти, понеже все още не си срещнал същество, което да обсеби всички чувства и възприятия на твоето сърце. Но ако към теб приближи едно такова създание, каквото държа с безкрайно блаженство в обятията си, и твоята душевност ще се отвори за слънчевия лъч на любовта и всички гласове на вътрешния ти мир ще зазвучат хармонично до едно велико, безкрайно ликуване. Знаеш, че съм трезв човек, а не фантазьор и мечтател, но откак погледнах тези очи, откак целунах тези устни, откак вдъхнах уханието на тези къдрици и чух този глас, се освободих от една голяма част на земната материя и живея в един непрекъснат екстаз, който почти ме кара да вярвам в небесата на Мохамед. Смей се и се подигравай, но ела и виж сам... Убеден съм, че тогава присмехът ти ще замлъкне!...“

При първото четене на тези редове действително не бях съумял да сдържа една усмивка, но повторният преглед сега събуди съвсем други чувства в сърцето ми.

Каква съдба, че двамата почти по едно и също време трябваше да преклоним упоритите си досега вратове пред скиптъра на красотата!

Какво щастие, че нашата орис щеше да ни събере в едно такова блажено време! И каква върховна наслада ни очакваше през цялото време на нашия затворен в тесен кръг живот!

Лодката се отблъсна.

Беше една от онези нощи, в които природата почива с такова дълбоко доверие, сякаш по целия ширен свят не съществуваше и една-единствена заплашителна или обезпокоителна сила.

Лекият полъх, който бе играл със сенките на здрача, бе отишъл да почива. Звездите на Юга се усмихваха мълчаливо от тъмносиния небосвод, а водите на божествената река течаха спокойно и почти безмълвно в своето широко корито. Оставихме малкия, полюшващ се плавателен съд да се носи по вълните. Аз държах в полулегнало положение кормилото, а Омар седеше неподвижно и мечтателно при изтеглените гребла. Отдавахме се без съпротива на покоя, който обикновено предшества всяко дело, било то във великата Божия природа или в живота на творящия човек.

Също в дълбината на моята вътрешност цареше спокойствие, тихо, мирно спокойствие. Сякаш един свещен Божи лъх беше появил селенията на моето сърце и аз неволно си спомних думите на източния цар, който под палмите на Сион посветил на бог Йехова звуците на своите псалми: „Наистина душата ми има тихо упование на Бога.“^[4]

Да, така беше. Истинската любов се уповава на Бога, основава се на доверието в неговата помощ и говори в часове на опасност: „С Господа искаме дела да вършим.“

Не беше лесно онова, което замислих да извърша. Дръзвах да вляза в бърлогата на лъва, от чието име бяха треперили цялата Нилска долина, граничните ѝ пустинни райони и пръснатите из тях оазиси. Огнестрелните оръжия бях принуден да оставя и ето как щях да бъда почти беззащитен срещу него и хората му, ако бъдех изненадан и открит. В този случай нямаше да мога да разчитам и на подкрепата на моя иначе толкова храбър слуга. Той трябваше да остане да пази лодката и да пробие дъното на вързаната до брега ладия на Абрахим, та евентуалното преследване да бъде осуетено и възпряно. Но аз толкова често бях срещал опасността, че полека-лека ѝ бях свикнал, а и тук се касаеше за цел, за която и най-големият риск не можеше да бъде наречен висока жертва.

Така че напред! До зазоряването нямаше цяла вечност и се искаха действия. Ето там, от сивата камениста околност, вече се извисиха очертанията на постройката.

На известно разстояние над мястото слязох на сушата — Омар трябваше да опише широка дъга и да пристане по-долу — и тръгнах предпазливо към зида, използвайки за прикритие пръснато лежащите наоколо скални блокове. Искях първо да разузная обстановката.

Както действително можеше да се очаква, външната порта беше заключена. Но пък не се забелязваше и следа от живо същество — обстоятелство, което ме изпълни със задоволство, защото можех да приема, че жителите на самотната къща вече не са будни.

Въпреки това не вървах в изправено положение към канала, а проявих предпазливост да залегна и пълзешком да го достигна.

Водата му проблясваше не особено приканващо. Във всеки случай не беше приятно да се явиш пред едно толкова красиво женско създание с капещи и даже омазани с тиня дрехи. Естествено аз бях сложил само онези части от тоалета, които бяха неизбежно необходими, а всичко друго бях оставил в лодката. Хвърлих един камък във водата и от причинения звук разбрах, че не е дълбока. Вярно, не се налагаше да плувам, но по дъното се беше отложил дебел слой тиня, който затрудняваше придвижването.

Скоро се озовах под дъговидния свод на водопровода и започнах да отброявам точно крачките. Когато по моя приблизителна преценка се намирах под вътрешния двор, сводът внезапно се снижи до повърхностна на водата и сега знаех, че съм близо до басейна. Останалите крачки трябваше да пропълзя потопен и в приведена поза, което бе не само крайно неудобно и напрегнато, но и свързано с опасност. Какво щеше да стане, ако се натъкнех по път на някое непредвидено препятствие и не можех да се върна, за да си поема необходимия дъх? Или пък при изплуването бѐдех забелязан от някого? Та нали не бе изключено някой да се мотае из двора.

Но всички тези опасения не можеха да ме разколебят. Напълних си дробовете с въздух, превих се под водата и се запридвижвах — къде с плуване, къде с ходене — с възможно най-голяма бързина.

Бях изминал значително разстояние и вече усещах настъпващата липса на въздух, когато ръката ми напипа препятствие. Беше решетка,

направена от дебели пръти и поставена много вероятно да задържа преминаването на животни и едри отпадъци в басейна.

При това откритие ме овладя известна тревога.

Назад нямаше как да се върна, защото още преди да съм стигнал мястото, където можех да се покажа над водата и да дишам, гарантирано щях да съм се задушил. А решетката изглеждаше много стабилно направена и здраво закрепена. Имаше само два случая — или да успея да премина, или да се удавя.

Напънах с всичка сила прътите — напразно. Решетката беше дълбоко вградена в стените. Сега хванах по средата само един прът, запънах крака и започнах да го дърпам... поддаде. От водата беше прогнил и се извиваше. Втори напън и той се прекърши... после другите... сега отворът беше достатъчно голям да се промуша. И точно в мига, когато гърдите ми заплашваха да се пръснат, стоях в басейна, подадох уста над водата, поех нов въздух, но веднага си дръпнах главата, за да се убедя първо, че не съм забелязан.

В следствие на напъването на всички мускули и възбудата на дихателните органи треперех силно с цялото тяло. Но това бързо отмина и когато не забелязах нищо подозрително, излязох от водата и се промъкнах към ивицата тъмна сянка, протегляща се покрай стената.

Но един страх все пак не ми беше спестен — при постоянно приведеното тяло и поривистите движения ми беше изпаднала камата. Аз бях взел предвид този случай, наистина, и бях затыкнал не особено добро оръжие, така че загубата сама по себе си беше незначителна, но все пак достатъчно голяма, ако изпаднех в положение да се отбранявам.

Най-напред се промъкнах до портата, затваряща вътрешния двор от външния. Беше подлостена с обикновено резе, което лесно можеше да се издърпа. Същото бях забелязал и при портата на външния зид. Оттеглянето следователно не бе трудно да се осъществи.

Отворих, измъкнах се навън и отидох да взема една от върлините, които днес бях видял. Използвани някога като подпори за дърветата, те лежаха сега разпръснато наоколо, тъй като тези дървета отдавна бяха измрели.

Беше достатъчно дълга. Облегнах я на дувара, изкатерих се предпазливо и за своя голяма радост установих, че прозоречната решетка не е отново прихваната. Държейки се с една ръка за

върлината, избутах тихо и внимателно едната половина и след няколко безуспешни и опасни опита се намерих най-сетне в преддверието.

Внимателно заслушан, долових дълбоко и равномерно дишане. Промъкнах се по-близо, извадих от джоба химическия фенер и плъзнах за кратък миг фосфоресциращото сияние по спящия.

Беше една възрастна жена — почиваше по ориенталски маниер на един проснат килим с облеганото на стената тяло. Нейният сън, както след внимателно заслушване долових, не беше обичаен. Лайлет добре беше разбрала думите ми „моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой“ и бе дала на старата част от опиума.

Тихо-тихо се запътих към следващата врата, затулена от завеса. Отметнах я и се озовах в дълбок мрак. Отново се послушах, но не долових и най-леко дихание. Вече се канех да посегна към осветлението, когато бях разтърсен до мозъка на костите от ужас, но веднага след това облян от блаженство, каквото никога не бях изпитвал. Една малка, мека и топла ръка бе уловила моята и сега ме притегли навътре в стаята.

— Салам алейкум! (Мир на теб!) — полъхна току до бузата ми. — Знаех, че ще дойдеш.

— Кой ти го каза? — попитах тихо.

— Твоите очи и моето сърце. Не отвори ли по тази причина решетката?

— Да. Но ако не бях дошъл още днес?

— Щях да те чакам — утре, по-късно, по всяко време, всяка нощ!

Беше ме разбрала, повярвала ми и ми се доверила! Една върховна наслада, която никой език или думи не могат да опишат, накара душата ми да потрепне.

— Искаш ли да тръгнеш с мен?

— Да.

— Негова жена ли си?

— Не.

Това „не“ прозвуча толкова твърдо и енергично, че почувствах неговото значение в цялото му измерение.

— Той къде е?

— В своя диван. Спи.

— Също от лекарството?

— Не. Той е твърде умен и щеше да се усети.

— Чу ли ме, когато идвах?

— Да. Сърцето ми трепереше и страх оковаваше крайниците ми. Той често идва нощем до вратата.

— Тогава да бягаме! Как ще се измъкнем?

— Както дойде ти, друг път няма.

Отиде до единия ъгъл на стаята и когато се върна, ми мушна в ръката единия край на здрав кордон — другия беше пристегнала около тялото си. При това докосване усетих тревожното треперене на нейните пръсти.

— Ще го държиш ли?

— Да.

В другата ръка носеше един доста обемист вързоп, който внимателно пусна от прозореца. Значи толкова твърдо бе повярвала в идването ми, че напълно се беше подготвила за бягство.

Покачи се на прозоречния отвор. Несвикнала на подобно напрежение, не съумя да прояви необходимата предпазливост. Една от старите прогнили дървени летви се строши с шумен пукот и падна, изтраквайки на камъните. Нямаше място за бавене. Този шум трябва да бе чут и в най-отдалечените кътчета на къщата. Наведох се до нея навън и изтеглих върлината. Страхът ѝ придаде необходимите сили и тя бавно се плъзна по държания от мен кордон.

Но едва бе докоснала земята, чух откъм селямлъка да приближават бързи стъпки. Метнах се на перваза и скочих долу в двора, без изобщо да се възползвам от върлината. Грабнах вързоп, улових момичето за ръката и го повлякох с най-голяма бързина към портата.

В този миг зад нас отекна крясък, който сякаш не идваше от човешко гърло, а после стана тихо. Но тази тишина беше опасна. Онзи беше хукнал за оръжия. Протяхаме бързо по външния двор. Не познавах резето на портата и трудно владеех тревожната си ръка. Това ни отне скъпоценни мигове. Най-после то отлетя назад, но зад нас вече фучеше и преследвачът. Още не бяхме стигнали кой знае колко далеч от ъгъла на зида и той изскочи от портата. Показах мястото, където приблизително предполагах да се намира Омар.

— Бягай нататък, аз ще го задържа!

Той приближи. Сkochих настрани, за да го подлъжа за изстрел. Успях. Куршумът просвири край мен и аз се сринах като улучен на земята. Онова, което бях очаквал, стана. Без да се грижи повече за мен, онзи се понесе след момичето.

Незабавно се изправих, полетях подире му, пипнах го посред бяг, спирайки го на място, и още преди да е могъл да вземе някакво решение, го свалих с юмрук на земята.

Знаех, че само след броени секунди ще дойде отново на себе си и останалите обитатели на къщата веднага ще го последват. Ето защо улових момичето за ръката и извиках високо на слугата. Но неговата фигура вече се появи пред нас. Беше изскочил при изстрела от лодката, за да ми се притече на помощ. Първата му работа беше да ми тикне револвера в ръката и после да побърза пред нас.

За да може веднага да се отблъсне, не беше измъкнал съда напълно на брега. Ето защо, без дълго да се замислям, взех Лайлет на ръце и я пренесох през водата. Вързопът с дрехите също беше спасен и най-голямата опасност вече бе отминала, макар че сега отново чухме преследвачите.

Омар тъкмо постави греблата, а аз извих кормилото, когато двама мъже се появиха на брега. Бяха свестилият се Абрахим и слугата, който ни бе карал днес с лодката. Първият скочи с високо проклетие във водата и се хвана с две ръце за бортинга на лодката. Но Омар вдигна едното гребло и го стовари с такъв смазващ удар върху пръстите на египтянина, че оня се пусна с пронизителен крясък на болка.

Другият стоеше като истукан на брега. Явно едва сега разбира каква е работата. Моят храбър майордом се надигна от гребната пейка и извика, помахвайки с достойнство за прощален поздрав:

— Защо стоиш там, джемел (камила), и се дивиш? Не ти ли казах, че днес заминаваме? Простри ръце, о, олицетворение на цялата мъдрост, и измъкни от водата рибата, която наричаш Абрахим ага, свой повелител. Аллах да ви утеши! Салам, салам алейкум!

Лесно ни беше да наблюдаваме въздействието, което оказа тази душеспасителна реч върху клетия уплашен човечец, защото утрото вече започваше да червенеет, а и отсреща се зададе под ветрила едно дахабийе, в което предположих очакваното. Не бях се заблудил. Когато

приблжихме, разпознах рейс Хасан. Беше застанал отпред на носа и ни махаше.

Лайлет още с качването в лодката си бе спуснала фереджето и сега, когато се озовахме на кораба, веднага се оттегли в каютата. Аз, напротив, се упътих към Хасан, за да се осведомя до каква степен е подготвена командата за моето присъствие.

— Мархаба! (Бъди добре дошъл!) — заговори той, отгатвайки намерението ми. — Ти си мой приятел, мой син!

Говореше ясно. Фактът, че не спомена момичето, ме предупреди, че ми предлага гостоприемство в пълен размер, но сваля от себе си всяка по-нататъшна отговорност. Отворих портфейла си и махнах на капитана да приближи.

— На кого принадлежи този кораб?

— На господаря, ефенди!

Значи беше собственост на правителството — едно щастливо обстоятелство за мен. Поднесох му фермана си.

— Познаваш ли този подпис?

— Познавам го, ефендина! — отговори той с трикратен и толкова дълбок поклон, сякаш стоеше лично пред Негово непобедимо султанско величество.

— Тогава знай! Ако съм доволен от теб, милостта ми ще засияе над вас. Но извършете ли нещо против волята ми, нозете ви ще изпитат гнева на камшика.

Познавах тези хора и знаех как да се отнасям с тях. Колко много ми симпатизираше Омар в това отношение, доказа много ясно, когато сега, само две минути след пристигането ни, обикаляше гордо-гордо палубата напълно въоръжен и с камшика от хипопотамска кожа в ръка.

Утринният вятър изпълни големите триъгълни платна и нашият съд заплава с добър ход. Бяхме отнесени вече на значително разстояние по течението, но въпреки това забелязах с помощта на моя силен далекоглед, че няколко души от самотната къща се суетят при мястото, където Омар беше потопил лодката на Абрахим. Значи се бяха канили да ни последват на кораба, но благодарение на нашите мерки това намерение не бе осъществено.

Но колкото много ме зарадва това, едно друго обстоятелство внесе голяма тревога в мен. На неголямо разстояние зад нас плаваше сандал, една от онези барки със строен корпус, многоброен екипаж и

големи ветрила, които могат да се състезават и с параход. Беше повикан от брега и аз ясно видях, че свали платна, за да се отзове на повикването. Споразумеех ли се Абрахим с притежателя на кораба, по вода нямаше да можем да му се изплъзнем и толкова благоприятно изглеждащите досега обстоятелства щяха да станат крайно застрашителни.

Денят беше минал. Поради затишието на вятъра бяхме принудени да пристанем и на другото утро продължихме пътя си под пълни ветрила.

Ако изключим шумния маниер, с който темпераментният южняк си върши работата, можехме да говорим за много спокойно и приятно пътуване. Целият екипаж на кораба заедно с капитана се държеше на изпълнено с респект разстояние от нас и ни оставяше да се разпореждаме със свобода, която дължахме най-вероятно на моя ферман и на обстоятелството, че съм франк. Рейсът много добре знаеше, че западноевропейските консули не се шегуват, когато се наложи да вземат под ефикасната си защита някой, намиращ се под тяхна протекция. Специалното приятелство на Хасан естествено допринасяше своето да ни бъде оказвано желаното внимание.

С Лайлет си бях разменил само най-обикновените думи. Искях да ѝ дам време за съсредоточаване и събиране на мислите и не биваше да се възползвам от предимствата на положението си. И през ум не ми минаваше да пристъпя към нея с ориенталски претенции. Времето трябваше да развие желаните цветове, а що се отнася до нещата около самата нея, то гледах на свързаното с тях откровение с една безспорна напрегнатост, наистина, но исках да оставя тя да реши кога да стане това.

Стоях до муддабира, кормчията, на покрива на каютата, откъдето ми се откриваше свободен изглед по целия хоризонт. Абрахим не беше човек, който ще се откаже от едно преследване. Напротив, аз хранех твърдото убеждение, че той ще направи всичко възможно и невъзможно, за да изтръгне красивата плячка и да си отмъсти. Според законите на страната аз бях извършил заслужаващо смърт престъпление и той, на когото бе отнета най-скъпата собственост, на когото бяха засегнати свещените права, можеше просто да ме застреля, където и когато ме намереше, без и най-малко да пострада от този акт на саморазправа. Моето положение следователно никак не бе

успокояващо и аз наблюдавах с чувство много близко до тревога един предмет, който следваше курса ни и все повече приближаваше нашия голям и поради това по-бавен плавателен съд. Първо бях видял само мачтите, рязко открояващи се на хоризонта. Но постепенно се бяха появили в пълна яснота големите латински платна, а сега можеше да се различи и дългият строен корпус, който се движеше под силния напор на сутрешния вятър с удивителна бързина по водната шир. Беше същият бърз ветроход, повикан вчера от Абрахим ага. Разпознах го веднага по едно закърпено място на предното платно, което вчера ми бе направило впечатление.

Скочих от покрива и се запътих към носа на кораба, където винаги седеше рейсът, за да следи фарватера и да дава съответните заповеди на кормчията. Сега се изправи.

— Виждаш ли сандала там отзад?

— Виждам го, ефенди. Той принадлежи на моя приятел Халид бен Мустафа и е най-добрият кораб между Судан и Ел Кахира.

— Твоят приятел Халид бен Мустафа още днес ще отиде при своите деди.

— Аз чувам какво говори устата ти, но не го разбирам!

— Той е заел кораба си на един мъж, който е мой смъртен враг. Между мен и него ще бъдат разменени куршуми и моят пръв изстрел ще отнесе Халид бен Мустафа.

— Аллах да ни пази, ефенди! Защо трябва синът на Мустафа да изкупва греховете на твоя враг?

— Защото му е заел своя кораб да ме преследва.

— Аз няма да позволя на моя съд да се разнесе мирисът на барут!

— Раббена халик! (Господ да те варди!) Защото ако твоята душа си помисли и една сричка само, която не ми харесва, първият куршум няма да улучи приятеля ти, а теб самия. Сега знаеш моите думи, Аллах да насочва мислите ти!

Хасан беше чул всичко и когато се отдалечих, заговори на рейса с настойчиви жестове. Сега не можех да сторя нищо повече и трябваше търпеливо да чакам развитието на събитието.

Предупрежденията на моя стар закрилник явно не останаха без последица, защото не мина много и видях да прибавят още една тикета, по-малко платно, за да увеличат бързината на кораба. Но скоро

забелязах, че това можеше най-много да забави решаващия миг, но не и да го премахне.

Естествено аз бях твърдо решен на всичко, дори на крайни мерки. Един бакшиш вероятно щеше да окаже голямо въздействие, но аз познавах този сорт хора достатъчно добре и знаех, че камшикът на Омар и моята пушка ще вдъхнат по-голям респект, отколкото всяко друго средство.

И това мнение скоро се потвърди. Един от младите моряци се качи на малката лодка и изостана. Макар да не бях следил развоя на събитието, знаех, че е получил заповед да предупреди Халид бен Мустафа да се пази от куршума ми. Ориенталецът знае, че европейецът притежава по-добри оръжия и е по-сигурен стрелец от него, и поради това не изпитва никаква склонност да застане пред дулото на една франкска пушка.

Времето минаваше, сандалът идваше все по-близо и накрая ни настигна дотолкова, че оставеният пратеник можеше отново да се присъедини към нас. Неговата мисия не бе останала безрезултатна, защото, въпреки че онези бяха прибавили едно платно, за да поддържат еднакъв ход с нашия, не се насочваха към нас, а се държаха на предпазливо разстояние. А когато смъкнах с пушката един доста отдалечен ловджийски сокол, който се стрелкаше за риба над водата, бях твърдо убеден, че съм всял целебен страх на тези хора.

Абрахим ага естествено не беше доволен от тази голяма предпазливост. Видях го да търчи насам-натам със заканителни жестове и накрая овладя със сила кормилото. Сандалът се извъртя и взе курс към нас.

Запътих се с пушка в ръка към рейса.

— Виждаш ли твой приятел Халид бен Мустафа, капитана, да седи отпред на носа?

— Виждам го, ефенди!

— Аз ще му говоря, за да го предупредя.

— Аллах да те просветли, ефендина! Каниш се да му отнемеш живота?

— Не, засега само ще го лиша от перото на рибар, което се появява на неговия тарбуш!

Вдигнах пушката, изстрелът отекна и перото изчезна. Дори най-голямото нещастие не би могло да докара до такава възбуда достойния

Бен Мустафа както този предупредителен изстрел. Той подскочи във въздуха, сякаш дългите му крайници бяха направени от ластик, хвана застрашената си глава с две ръце и с пронизителни викове за помощ и удвоени от страха сили изтика Абрахим от кормилото. Сандалят направи завой и отново се дистанцира от нас.

Тази опасност като че бе преодоляна, но ни предстояха две още по-големи. От известно време бях забелязал, че вълните се устремяват с по-голяма сила и бързина и скалистите сега брегове пристъпваха все по-близо един към друг. Приближавахме един от онези бързеи, които в по-малка или в по-голяма степен застрашават моряка и представляват за трафика по Нил едно кажи-речи непреодолимо препятствие. Враждата между хората засега трябваше да замлъкне, за да насочат те цялото си, неразделно внимание към стихията.

Друга опасност ме заплашваше от евентуално разследване на моята авантюра пред съдията, което при сегашното положение на нещата едва ли щях да съумея да избегна. Дори да преодолеехме благополучно бързея, рано или късно щяхме да бъдем принудени да пристанем и тогава Абрахим със сигурност щеше да направи донесение за отвличането.

В този миг по палубата се разнесе гласът на реиса:

— Вдигнете поглед, мъже, шеллалът, катарактът наближава! Съберете се и се молете с Фатиха!

Хората изпълниха нареждането и подеха хорovo:

*Предпази ни, о, Господарю, от вкаменения от теб
Шейтан!*

С името на Всемилоствия и Милосърден Аллах!

— даде тон рейсът, а другите запригласяха първата сура на Корана:

*Слава на Аллах, Господаря на световите,
Всемилоствия, Милосърдния, Владетеля на Съдния ден.
Пред Тебе се прекланяме и от Тебе очакваме помощ. Води*

*ни в правия път, пътя на тези, които си благословил, не
пътя на заблудените и заслужили Твоя гняв.*^[5]

Словата и делата на религията за мохамеданина не са формалност, а една дълбоко възприемана истина. Кратките думи и мен грабнаха могъщо. Не страх пред опасността ме овладя, а благоговение пред дълбоко вкоренената в сърцата религиозност на тези полудиви хора, които не правят и не започват нищо, без да са си спомнили за онзи, който ги подкрепя в слабостта.

— Хайде, млади мъже, храбри герои, отивайте си по местата — заповяда сега капитанът, — защото течението ни подхваща!

Командването на един нилски кораб не протича така спокойно, както воденето на съд по западноевропейски води. Горещата южна кръв кипи в жилите и тласка човека от екстремалната надежда до най-дълбокото отчаяние. Всичко живо крещи, вика, реве, вие, моли се или кълне в миг на опасност, за да започне в следващия момент още по-високо да ликува, пее и вика от радост. Същевременно всеки работи с всички сили, а капитанът търчи от един към друг, за да окуражава и навиква бавещите се с изрази, каквито само арабинът е в състояние да измъдри, и възнагражда другите с най-благ и нежни имена, сред които най-често се повтаря думата „герой“.

Ние още от сутринта се бяхме подготвили за преминаването на бързея и бяхме взели резервна команда. Към всяко гребло бяха прикачени двойно повече хора, а при руля стояха трима водачи на барки, които познаваха тук всяка стъпка от течението.

С ужасяваща мощ шумяха сега талазите по едва покритите с вода скални блокове. Вълните се втурваха пенещо по палубата, а бумтежът на катаракта заглушаваше всяка команда. Корабът стенеше и пращеше по всички фуги, греблата отказваха да служат. Напълно неподчиняващо се на кормилото, дахабийето беснееше във врящата пяна.

Ето, че черните блестящи скали се събират пред нас, оставяйки отворена само една порта, което едва има ширината на нашия кораб. Талазите биват буквално пресовани и се сриват под формата на могъщ сноп в един басейн, осеян с остри като бръснач и изпилени като игли каменни блокове. С бясна бързина се стрелваме към портата. Греблата

са изтеглени. Сега сме в страховитата дупка, чиито стени са толкова близо от двете ни страни, че можем да ги достигнем с ръка. Нещо сякаш иска да ни изстреля във въздуха, с такава необуздана сила ни запокитва течението през искрящия гребен на водопада. Сгромолясваме се в гърловината на котела. Нещо клоkochи, пръска, шуми, бушува, гърми и реве около нас, сякаш са изтървани духовете на хиляди преизподни... Ето че нещо отново ни сграбчва с непреодолима мощ и ни дръпва рязко по една косо спускаща се равнина, чиято повърхност лежи гладка и дружелюбна пред нас, но тъкмо под тази гладкост се крие най-опасното коварство, защото ние не плаваме, не, ние падаме, ние пропадаме с главолмна сила по стръмната плоскост и...

— Аллах керим! (Аллах е милостив!) — прозвуча сега пронизителният глас на Хасан. — На греблата, на греблата, мъже, герои! Нима не виждате смъртта пред вас? Амахл, амахл, я Аллах амахл (Действайте, в името на Аллах, действайте), кучета, пъзливци, чада, работете, работете, мъже, храбреци, герои!

Втурваме се устремно към една ножица, която се отваря точно пред нас и в следващия миг трябва да ни унищожи. Скалите са толкова остри и падът на могъщото течение е толкова стремителен, че от кораба не може да остане и педя дърво.

— Аллах, я сатир! (О, Пазителю, помогни!) Наляво, наляво, кучета, синове на кучета, внуци на кучета, наляво, наляво кормилото, смелчаци, чудесни, несравними! Аллах, Аллах! Машаллах! (Слава на Аллах!)

Корабът се подчинява на нечовешките усилия и прелита край опасността. След няколко мига се намираме в спокойния фарватер и всичко живо пада на колене да благодари на Всемогъщия.

— Ешхету ину ла иллаха 'ллах! (Засвидетелствайте, че има само един бог!) — отекна ликуващо по палубата.

— Салам аллейна бе барактак! (Помилвай ни с твоята благословия!)

В този миг нещо се изстрелва зад нас, като запратено от тетивата на лък. Това е сандалът, оставил зад себе си същите опасности като нас. Бързината му е двойно по-голяма от нашата и трябва да мине край нас. Но откритият фарватер е толкова тесен, че с голямо усилие съумяваме да се отдръпнем. Отминава с шумене почти отърквайки

борд в нашия. На мачтата се обляга Абрахим ага, скрил десница зад себе си. Точно срещу мен вдига рязко по бузата скритата отзад дълга арабска кремъклийка... аз се хвърлям на палубата... куршумът просвирва над мен... и в следващата секунда сандалът е далеч напред.

Всички виждат коварния опит за убийство, но никой не намира време за удивление или гняв, защото течението отново ни грабва и понася в лабиринт от рифове. Тъкмо се каня да отида до каютата да се осведомя за състоянието на Лайлет, когато силен кръсък ме кара да остана на мястото си.

Сандалът бе налетял на една от скалите и от силата на сблъсъка един мъж бе изхвърлен през борда. Моряците въртяха греблата в талазите и леко пострадалият съд се стрелна отново свободно напред, подхванат от вълните. Но падналият остана във водата, вкопчил се отчаяно за скалата. Грабнах едно от наличните въжета от палмово лико и се втурнах към борда. Хвърлих го към застрашения мъж, той посегна, сграбчи го и бе изтеглен... Беше Абрахим ага.

Благополучно стигнал на палубата, той отърси водата от дрехите си и се спусна към мен със свити юмруци. Но се опомни, спря посред движение, обърна се и побърза към каютата. Ала още преди да я е достигнал, аз вече стоях пред него.

Бързеей беше успешно преодолян в неговите най-опасни места и сега можехме без бързане да се обърнем към нашата частна работа. Но явно засега преговорите щяха да ми бъдат спестени, защото Омар дотича, дръпна противника за врата и насочи насреща му запънат пищов.

— Абрахим ага, забрави ли, че съм слуга на моя победител и като такъв съм длъжен да пазя достъпа до неговия харем?

— Махайте се, разбойници! Дано Аллах...

— Мълчи, Абрахим ага, инак в следващия миг душата ти ще бъде там, където живеят братята на Пъкъла. Кълна се в брадата на Пророка, аз не се шегувам!

Моят добър Омар се почувства засегнат в своята служба, а когато случаят беше такъв, нямаше по-луда глава от него. Абрахим трябва да го съзна и отстъпи. Тук стоеше срещу двама и беше достатъчно умен да се откаже от борбата. Но във всяка от неговите черти можеше да се прочете неотменима решимост при първа възможност да я поднови с двойна сила. Без дума повече да каже, той се извърна и се настани на

един пакет майчин лист. Трюмът не бе побрал целия товар и част от стоката бе закрепена по палубата.

На следващия пристан трябваше да оставим на сушата наетите от горната страна на бързея моряци. Ето защо дахабийето се насочи към брега. Но аз наредих на рейса да не губи там време, а веднага да се отблъсне. Въпреки че много му се искаше след голямото напрежение да позволи така необходимата почивка на хората си, той прояви готовност да изпълни желанието ми, но за съжаление му бе попречено. Когато наближихме брега, една лодка тръгна с гребане насреща ни. В нея седяха мрачно гледащи мъже, които веднага се качиха при нас на борда. Бяха гавази — полицаи.

Екипажът на сандала, който бе пристигнал тук да поправи получената повреда, бе разказал за отвличането на жената. Така че не биваше да се учудвам на неприятната визита. На това отгоре чудесният Халид бен Мустафа бе отърчал при съдията и му бе дръпнал една толкова добре формулирана реч за неверническия убиец, разбойник, размирник и бунтар, че щях да бъда много доволен, ако успеях да се отърва здрав и читав.

Тъй като правосъдието по тези страни още и понятие си няма за важната индустрия на връзките книжа, съдебни преписки, документи и по тази причина действа много бързо и по съкратената процедура, то всички бяхме вкупом подбрани и незабавно транспортирани. Дори Лайлет, дълбоко забулена, бе заставена да се качи в една носилка и да следва нашето шествие. А то с всяка измината крачка ставаше все по-голямо, понеже към него се присъединяваше мало и голямо, къораво и сакато. Но на тръгване тя ми подвижна няколко думи на италиански, които тутакси прогониха всичките ми опасения.

— Аз съм християнка и бях насилствено отведена от него!

Каквато и причина да я бе карала досега да премълчава този факт, сега разбра, че това сведение е необходимо и ще ми бъде от голяма полза. Но откъдето взе тоя италиански и коя беше тя?

Сабетх беят, или директорът на полицията, седеше със своя секретар и вече очакваше нашето пристигане.

Той носеше отличителните знаци на майор, но не изглеждаше нито войнствен, нито прекалено интелигентен. Както командата на сандала, така и той бе смятал претърпелия злополука Абрахим ага за удавен. Сега се отнесе към възкръсналия от смъртта с респект, от който

можех да си извадя заключение какъв страх е съумявал да вдъхва някогашният Хеджан бей.

След като на последния бе предложена лула, която естествено бе приета, разглеждането на делото започна с доклада на Абрахим ага за случилото се.

Аз бях седнал на дивана, от който въпреки настояването на сабетх бея не бях станал.

След като тъжителят бе дал показанията си, мъжът от полицията се обърна към мен:

— Имаш ли да кажеш нещо към думите на агата — Аллах да го закриля! — Франк?

— Нищо.

— Значи признаваш истинността на това, което чу?

— Да.

— Добре. Ти си виновен и после ще си чуеш наказанието!

И обръщайки се към Омар, продължи с най-гневния си тон:

— Знаеш ли какво те очаква, куче на един роб? Недей си мисли, че стоиш под закрилата на тоя неверник, дето се позовава на своя консул! Ти си поданик на великия господар — Аллах да умножи неговото велелепие! — и заслужаваш смърт. Гавази, донесете камшика!

Съдбовният синджир с кожения ремък за бастонадата бе донесен и слугите на справедливостта приближиха към моя доблестен майордом, за да изпълнят наказанието, което винаги бива гледано с голямо удоволствие.

Той ме погледна умолително с тревожни, търсещи помощ очи.

— Беш юз, въздайте му петстотин! — гласеше заповедта.

Сега аз се надигнах.

— Накарай слугите на Твое височайше правосъдие още малко да се позабавят, о, бимбаши, и хвърли погледа на твоите сияйни очи върху този документ!

Дадох знак на Омар и чрез него му предадох фермана.

— Какво трябва да правя с тая писаница?

— Искам ти или твоят сабетх ефенди да прочетете гласно първите думи!

Той предаде пергамента на секретаря си и онзи прочете:

— „Притежателят на този буйрулту е капитан ефенди Н.Н. от Н., който пътува по заповед на своя крал в Египет, Нубия и Хабеш...”

— Стой, сега знаеш кой съм и заповядай на слугата си да прочете последните редове!

Той стана.

— „Да му се оказват всички почести, да му се дава закрила и помощ и се изпълняват желанията му така, че при завръщането си да може да разказва само добро за Нашата страна!”

При тези думи лицето на достопочтения бей стана малко по-дълго, отколкото бе преди туй. Но още по-голямо беше безпокойството му, когато продължих:

— Ще имаш ли добрината да ми кажеш, о, бимбаши, каква чест трябва да отдаде един служител на фермана на Негово величество султана? Ти го взе в ръката и го върна сетне като някоя книжна кесия, от която са изсипани фурмите!

— Не знаех, че притежаваш такъв ферман.

— Хубаво. Аз ще разкажа на Негово безподобие, че ти не знаеш нещо, което е трябвало да знаеш. Но още по-лошо за твоята душа е, че не си се научил да отличаваеш тъжителя от обвиняемия. Кой ти заповяда да отрупваш престъпника с почести и да осъждаш пострадалия, без да си го изслушал?

По време на думите ми настъпи дълбока, безмълвна тишина сред доста неспокойното преди туй множество. Лицето на служителя доби израз на тотално описване и малките му пусти очи зашариха безпомощно между мен и Абрахим ага. Последният подскочи от дивана и извика:

— Келб, куче, какво се осмеляваш?

Без да обърна внимание на оскърблението, аз продължих:

— Аз съм този, о, бимбаши, който трябва да повдигне обвинение. Обвинявам този мъж, който се нарича сега Абрахим ага, за да прикрие прежните си дела, в отвличане на жена. Той отвлече със сила моята приятелка, която не е дъщеря на исляма, а християнка. Аз я изтръгнах от неговите ръце, както ми повеляваше дългът на справедливостта, а ти искаш да ни накажеш, сабетх бей? Аллах да дари духа ти със светлина, та да се научиш да вършиш онова, което е угодно нему и на твоя повелител!

Из цялата тази страна просто се изискваше безочие да се възползваш от ситуацията. Но докато беят буквално се приведе под товара на думите ми, те предизвикаха у обвиняемия тъкмо обратния ефект. Той измъкна камата от пояса, забравяйки от ярост всичко около себе си, и се втурна с дрезгав рев към мен. Аз го превъзхождах както по физическа сила, така и по хладнокръвие. Обезоръжих го с една бърза хватка и го блъснах в услужливите обятия на моя слуга, които тутакси го стегнаха като менгеме.

— Бимбаши, ти ли си властта тук, или трябва сам да се закрилям? — извиках сега, измъквайки револвера. Това му възвърна дееспособността и както бе откачало лекомислен към мен, така сега се обърна без въздържаност срещу яростно фучащия Хеджан бей.

— Вържете му ръцете и краката и го замъкнете в зандана. Случаят е тежък. Трябва да го обмисля и да постъпя като справедлив съдия!

* * *

Приеми моя поздрав, Кахира, великолепна кралица на Египет, обхваната от палми и градини, граничещи с пустинята! Привет на твоето благотворно небе, на твоите стройни минарета, на хладните ти улици, на шумящите платани и отрупани с плод сикомори, на твоите разнасящи балсамни ухания портокалови горички и натежали от фурми финикови палми! Привет на вас, сарацински къщи, привет на теб, о, изпъстрен с цветя Есбекийе, поздравя на вас, устремени в небесата пирамиди, и на теб, разположен сред пустинята Град на мъртвите, на теб, о, Мокаттам, с твоите планини, на теб, о, Булак, с твоето изпълнено с барки пристанище, и на теб, о, Фостат, с твоя дивен остров... да, поздравявам те, о, Кахира, теб и целия твой народ! Ес салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

Дълги месеци бях бродил из пустинята и сега се връщах в несравнимия град, където отново щях да срещна следите на европейския живот, да намеря брата и да приема приветствията от далечната родина. Който познава Кайро, не би се удивил на патоса, с който поздравих Града на петстотинте джамии, когато нашето дахабийе пристана в Старо Кайро. Омар ага се кълчеше от прехлас

около багажа и дори Хасан, старият Абу ер Реисан, се провикна със своя дълбок глас:

— Саллах ен неби! (Слава на Пророка!)

Накъдето и да погледнеше окото, съзираше щастие и радост. Само Лайлет се бе облегнала неподвижно до входа на каютата и не проявяваше никакви признаци на чувства. Тя беше за мен една загадка, една дълбока, неразрешима загадка и тази непроницаемост хвърляше своите тежки, тъмни сенки в най-светите и съкровени кътчета на моето сърце.

Усложнението при сабетх бея беше останало неразрешено. За да може да извлече някаква изгода от благоприятното ми мнение, той ми беше предложил своето гостоприемство. Но едно пребиваване у дома му не можеше да ми донесе никаква полза и ето как аз отпътувах, без да дочакам съдебното му решение. Вярно, той ме увери в брадата на Пророка и в безбройните бради на всички халифи, че ще накаже затворника за назидание на другите, но аз бях уверен, че няма да му причини и най-малката болка, а ще го освободи час по-скоро. В интерес на истината бях много радостен, дето се отървах толкова леко от затрудненото положение, и поради това настоях за възможно по-бързо отплаване. По отношение външната форма пътуването бе протекло благополучно, но не така стояха нещата от гледна точка на най-горещото желание на моето сърце. С всеки изминал час то тупаше все по-високо и копнееше под могъщия порив на една любов, за каквато никога не се бях смятал способен.

Часове наред стоях при Лайлет и не можех да откъсна очи от прекрасните ѝ черти. Когато нямаше никой наблизо, тя ми ги предлагаше открито и това ме изпълваше с цялата блаженост на един рай. Но този рай още не можех да нарека мой. Не липса на смелост или самочувствие ме въздържаше да изрека решителната дума. В цялото същество на красивото момиче бе залегнало нещо, което я правеше недостъпна за един деликатен характер, нещо предупреждаващо, покъртително, което не можех да нараня и оскверня.

Знаех и усещах много ясно, че се чувства безкрайно щастлива, че е освободена от оковите на Абрахим, и все пак от чертите ѝ, от всяка нейна дума лъхаше някаква тиха меланхолия, някакво беспокойствие и тревога, което ме изпълваше с тайна угриженост. Често бе стигал до устните ми въпрос за обяснение, но винаги срещах искрено

умоляващия поглед на големите, изпълнени с дълбока светлина очи и не можех да постъпя другояче, освен да преглътна въпроса и да предоставя разрешението на бъдещето. И все пак често изненадвах тези очи да се спират на мен с израз на сърдечна любов и безрезервно доверие. Но от време на време ми се струваше, че в него е примесено неволно съчувствие, което ме тревожеше повече, отколкото би го сторило едно открито представено неблагоприятно положение.

Беше снощи. Луната хвърляше своята магическа светлина върху тъмните планини на Мокаттам и по водата трепкаха сребристи отражения. Едрите ярки звезди на Южното полукълбо сякаш се бяха спуснали близо до земята и вечерният въздух бе наситен с балсамови ухания. Бях се облегнал самотно отпред недалеч от рейса и се отдавах без съпротива на елегичното въздействие, което една такава нощ оказва на всяка възприемчива душа.

По едно време Лайлет пристъпи до мен, отметна воала и изложи страните си на леко подухващия ветрец. Имах чувството, сякаш лунните лъчи заструиха по-бързо и радостно, за да целуват нейното чело и устата ѝ, сякаш палмите по брега ѝ помахваха от полумрака своите поздравии, сякаш плискането на вълните замлъкна пред омагьосващото влияние на нейната близост. Нещо нежно и жално лежеше в ангелския ѝ лик. Една дълбока и тежка въздишка повдигна гърдите, чието движение въпреки покривалата успях ясно да различа. Внезапно сложи ръка на моята и тихо и принудено прозвуча:

— Ох, не ми се сърди, благодетелни!

Не знаех какво да ѝ отговоря. Погрешно изтълкувала моето мълчание, тя обви ръце, подтикната от някакъв непреодолим импулс, около врата ми, притисна здраво главица към гърдите ми и изхлипа:

— Лайлет не е виновна!

Още един дълъг, дълбок, неподлежащ на описание поглед, сякаш трябваше да потопи цялата си душа в моите очи, и после побягна към каютата.

Аз останах сред буря от чувства, която не ме остави на мира цялата нощ, а и на сутринта още не беше се усмирила. Някаква тайна, някакво бреме гнетеше нейната душа и отнемаше свободата на сърцето ѝ, което забавяше осъществяването на моите радостни възжелания. Но аз потиснах опасенията си. Близкото бъдеще бездруго щеше да ми донесе разрешението на загатката и да ме осветли за положението

около моята мълчалива повереница. Но както и да стояха нещата, тя трябваше да стане моя, та ако ще за един-едничък миг на радост да заплати със смърт или пуст и безрадостен живот!

Малкото пасажери, които дахабийето бе взело по път, минаха по трапа и аз се запътих сега към Лайлет, за да ѝ напомня, че трябва да тръгваме. Тя бързо приближи и помоли припряно:

— Не ме напускай още сега, а ме вземи със себе си!

Колко странно прозвуча само тази молба! Наведох се към нея и ѝ прошепнах с преливащо сърце:

— Аз никога, никога няма да те оставя!

Понеже знаех, че брат ми е сменил жилището си, а настоящият му адрес още не ми беше известен, наех за мен и Лайлет една баруче — една от онези натъкмени с възглавници двуколки, които са обичайни за Кайро. И предоставяйки на Омар грижата за багажа, потеглихме към „Отел д’Ориент“, където щяхме временно да се настаним.

Беше вече твърде късно да посетя консула, за да събера необходимите сведения и да получа евентуално пристигналите писма и документи. Ето защо реших да не излизам, а да се занимавам с подреждането на своите впечатления.

Тъкмо бях приключил с тази работа, когато Лайлет влезе при мен. Всяка нейна черта ми казваше, че я занимава някакво решение. А когато приближи до масата, знаех, че има намерение да даде отлаганото до днес обяснение. Но ето че погледът ѝ се спря върху лежащата пред мен папка, на която със златни печатни букви бе написано името ми. По лицето ѝ трепна светкавица на изненада и с несигурен, направо треперещ глас прошепуна:

— Дойдох да ти поднеса вечерния поздрав. Лейлтак саиде! (Лека нощ!)

— Лайлет — извиках, скачайки, — от какво се уплаши? Само тези две думи ли искаше да ми кажеш?

— О, не, господарю, ти щеше да чуеш много неща, но устните трябва да се затворят, за да проговорят утре!

— Утре? Защо не днес, защо не сега? Не чувстваше ли, че през цялото време сърцето ми копнееше за словата, които ти досега съхраняваше и сега отново искаш да премълчиш?

— Аз по всяко време четях в очите ти мъката на твоята душа, ала устните ми оставаха неми, защото...

Сложи ръце пред лицето и облегна глава на рамото ми, дишайки дълбоко. Аз обвих ръце около нейната нежна, стройна фигура, но тя се отскубна и още преди да съм могъл да ѝ попреча, изчезна зад вратата на своите покои.

Какво беше това? Какво я беше уплашило и разтърсило така? Можеше ли наистина безобидната, невзрачна папка да предизвика така внезапна сдържаност? Подмятан между хиляди смътни и несигурни мисли, седях и си блъсках главата със страхове и догадки, чиято несъстоятелност отново и отново трябваше да оборвам. Не можеше все пак моето написано върху папката име, което тя досега наистина бе чувала само в неговия арабски превод, да въздейства върху настроението и решението на това доскоро напълно непознато за мен същество така силно, както току-що бях забелязал. Не ми оставаше нищо друго, освен да се въоръжа с търпение и да дочакам утрешния ден, за който тя спомена.

Брат ми живееше, както на утрото научих, в Булак. Веднага се отправих нататък, за да го видя отново след толкова дълго време и стана свидетел на щастието, за което ми бе писал.

Влязох без оповестяване. Той седеше на дивана с подвити крака и достоен израз на лицето като истински падишах. Вдигна очи към натрапника. Моите черти, загорели от слънцето почти до черно, изсушени от зноя на пустинята до кокал и забулени от гъстата брада, в първия миг, изглежда, му се сториха непознати. С намерение да пробвам докога ще издържи инкогнитото ми, поздравих с ориенталска сериозност:

— Салам ал...

Тогава той скочи и втурвайки се с разтворени обятия към мен, извика:

— Затваряй си човката, златно момче, за твоето „салам“ и говори, както ѝ е отредено! Но, за Бога, скъпи братко, как само те е пипнал господин слънце! Вярно, аз се улавям в благодатната мисъл, че махараджата на Седемте Индии ми е пратил един от най-черните си арапи, за да ми представи един стъписващ пример за модел на катранена човешка кожа. Ела, подвий си дългите крака и седни, та

човек на спокойствие да може да се наслади на твоята стара, скъпа, вярна, честна и домашно печена физиономия.

Беше си все същият весел, жизнерадостен и закачлив компаньон, който съумяваше да навлече в забавни одеяния дори най-сериозните изблици на своето сърце. По тази причина често биваше вземан от странични хора за повърхностен, а той просто бе твърде горд, за да разкрие на неканени погледи своята вътрешност.

Подръпна ми нежно чорлавата брада и усмихнато продължи:

— Слушай, драги мой, само не се показвай с тоя мимозов гъсталак пред никоя дама, в противен случай не би могъл да си пожелаеш по-решително фиаско! Три месеца не бива да се мяркаш в никаква компания, гарантирано, и аз трябва здравата да се потрудя над теб в миячната, ако не искам да ти бера резила като брат!

Сърдечната радост от срещата го караше да говори така, а пък и аз знаех, че думите му са добронамерени. Но въпреки това те ми причиниха болка, понеже засегнаха единственото ми уязвимо място. Ако гибелният климат до такава степен бе омаскарил външността ми, че дори братът забелязваше толкова малко привлекателност в нея, то какво ли очаквах тогава от Лайлет? Глупецът аз! Наистина, по отношение женската благосклонност май не можех да говоря още за никакъв опит, но и на най-невежия бе известно, че любовта предпочитала прави тържественото си влизане най-вече през очите. А аз сега приличах повече на бедуин от известното племе уелад слиман, отколкото на цивилизован ученик-последовател на Ескулап, шарещ наоколо в ботуши на жених. Загадката бе разрешена, и то по начин, който ме представяше на бъдещето не съвсем лишен от надежда.

След като радостно възбудените сърца си получиха своето и бурята на чувствата отмина, двамата се настанихме един до друг, за да си разменим необходимите вести. Едва сега, в хода на спокойния разговор, видях следа от тежка умора да лежи около потъналите очи, хлътналите страни и болезнено свитата уста на брата. Обикновено крепки и еластични, движенията му сега бяха видимо вели, а радостната руменина отпреди малко бе отстъпила място на болнава бледнина. Той беше болен... той страдаше... не можех да храня никакво съмнение. Със съчувствие и угриженост улових ръката му и се осведомих за причината на промяната, която за братските очи бе по-

забележима отколкото за тези на всеки друг. Минутно мълчание последва моя въпрос, а после с тих, вибриращ глас попита:

— Получи ли последното ми писмо?

— Да.

— И прочете за моето щастие?

— С искрена радост и благодарност към Бога, Бернхард, който ти е позволил да намериш едно такова същество!

— То изчезна... изчезна... вероятно завинаги!

Прозвуча толкова безутешно, толкова безнадеждно и понеже бях очаквал да го заваря в лоното на обилно щастие, извиках слисано:

— Изчезна?... По кой начин и защо?

— Изгубих я.

— Изгуби? По чия вина? Хайде говори, де!

— Ти естествено трябва да знаеш всичко дори от братска откровеност. Но още едно. Ти познаваш порядките в тази злощастна страна по-добре от мен и може би ще съумееш да дадеш съвет там, където аз отдавна съм застанал в края на мъдростта си и напразно си блъскам мислите да открия нещо, което да ми даде надежда. Да, аз приветствам твоето пристигане като единственото събитие, което може да ми донесе ако не жадуваната помощ, то поне утеха и успокоение.

— А аз повтарям молбата си. Та говори най-сетне, де! Не виждаш ли, че буквално ме изтезаваш! Какво всъщност се случи, та те превърна от толкова весел, пълен с надежда и щастлив компаньон в толкова съкрушен, толкова обезкуражен, лишен от обичайната енергия и самоувереност?

— Слушай тогава! Знаеш, че обитавах горния етаж на една стара постройка, от чийто равен покрив имаше открит изглед към по-ниско разположените покриви на съседните къщи. Аз имах навика да прекарвам горе прохладните часове на деня, а и вечер се качвах също, за да се наслаждавам на приятния въздух и великолепието на небето, макар като чужденец да се подхвърлях на опасността да си навлека толкова опасното тук възпаление на очите.

Съседната къща обитаваше един от онези левантинци, които в повечето случаи идват в Египет като закleti сиромаси и с нечестни похвати и жалки шмекерии натрупват цяло състояние. След това само се стремят да го запазят, тъй като при царящите в страната условия благоразумието им забранява да вадят на показ своята заможност.

Мъжът беше дошъл заедно с жена си и нейната сестра от Сирия, както скоро научих, и за пари беше готов на всичко, което обещава да донесе печалба.

Колкото малка симпатия изпитва човек към мъжката част от левантинските християни, толкова прочути са жените на Левант със своята често направо замайваща красота и душевни качества. Те са поставени в пълна противоположност на своите морално пропаднали съплеменници и аз твърдо вярвам, че са единствените сред жените на всички представени тук раси, на които човек може да повери щастието на своя живот.

Често виждах двете съседки да се разхождат с наслада по покрива на тяхната къща, но винаги дълбоко забулени. Само от време на време до мен достигаше някой откъслечен звук от техния винаги тихо воден разговор. Ако можех да съдя по приятния, мек тембър на единия глас, говорителката беше млада и едва ли грозна. Във всеки случай фантазията ми започна своята ласкава за нея дейност и понеже забелязах, че и на мен бива посвещавано известно внимание, скоро у мен се породих желанието да пооткрехна донейде тайната на булото. Те не бяха мохамеданки и следователно можех да приема, че едно малко любопитство от моя страна няма да се натъкне на пълна невъзможност, толкова повече че и от туркини бях получавал разрешение да хвърля един поглед зад жестоките и завистливи дипли на яшмака.

Една сутрин те бяха слезли след свършване на часа за отдых и аз вече бях с намерение също да се отправя към стаята си, когато отново долових леки стъпки. Бързо се извърнах. Но как да ти опиша великолепието, на което се натъкнаха сега очите ми! Изобщо няма да опитвам, защото не бих могъл и приблизителна представа да ти дам за откритата се пред мен красота, чистота и невинност, въплътени в едно женско създание, каквото нито картината на някой художник, нито някое от творенията на моята фантазия ми бе показвало. Не беше жена, а момиче, не съпругата на търговеца, а нейната сестра.

С поривиста крачка пристъпих до парапета и с един бърз скок се озовах долу при нея, пред нея, в непосредствена близост, така че можех да я склуча в обятията си, ако не беше се отдръпнала.

Беше забравила нещо и побързала да се върне, без да си спусне яшмака. Сега стоеше пред мен, пламнала от уплаха, и аз ясно видях, че трепереше. Струваше ми се, че небето се отвори, за да ми предложи

всички свои блаженства. С едно бързо посягане хванах двете малки бели ръце. Но и аз като нея не можех да говоря. Не бях бързият, дързък мъж, какъвто ме познаваш, а като някое дете, като някой божек, който не смее и звук да отрони от устните си, а концентрира молбата за милостиня единствено в необикновения поглед на своите очи.

Нейните очи също говореха. Вярно, потърсиха земята, но не забелязах в погледа гняв, а само страх и притеснение. Аз знаех всичко, всичко. Тя също ме бе забелязала при своето нееднократно присъствие на покрива, наблюдавала ме бе и може би усещаше влечение към самотния чужденец, който я даряваше с толкова много внимание. Чувство на безкрайно щастие изпълни гърдите ми и в следващия миг я бях привлякъл към себе си и прилепил уста към нейните меки, сочни, топли устни. С напъване на всички сили тя поиска да се освободи, но аз я държах здраво и попитах:

„Моля те, моля, кажи ми името си!“

„Казвам се Варде — прозвуча тихо и е нов опит да се изплъзне, прибави: — Пусни ме да си вървя, ден е и ме е страх!“

„Варде, Варде ли се казваш? Това означава на езика на моята страна Роза. Искаш ли да бъдеш моята роза... моя роза?“

Не отговори, а продължи да се бори с моите все още обгръщащи я ръце.

„Ден е, казваш, и затова те е страх? Щеше ли да побегнеш, ако беше тъмно и никой издайник не можеше да види моята целувка?“

„Пусни ме да си вървя, о, пусни ме!“

„А ще дойдеш ли пак, днес, когато стане вечер?“

„Не бива!“

Притегляйки я по-плътнo към себе си, аз я заплаших:

„Ще те държа, докато кажеш, че ще дойдеш.“

„Ти си франк, твоето сърце принадлежи на родината ти и...“

„О, не, не — прекъснах я аз, — моето сърце принадлежи на теб, единствено на теб, и никога няма да помисли за някоя друга! Ще дойдеш ли?“

„Ще дойда“ — прошепна тя.

„Сама?“

„Сама!“

Още една целувка, срещу която сега не се възпротиви, а после бързо се отдалечи. Стоях като сомнамбул. Един поглед нагоре към

парапета, от който бях скочил, ми показва, че трошливите тухли предлагат за ръцете и краката опасни, наистина, но все пак достатъчни опорни точки. Скоро се намерих горе. Обръщайки се, забелязах последната дипла на изчезваща женска дреха. От безпокойство по мен се бе спряла зад издатъка на стълбите, докато ме види в безопасност. Тя ме обичаше, сега го знаех със сигурност и с нетърпение заочаквах вечерта.

Докато разказваше този щастлив миг от живота си, бледите му страни се бяха зачервили, а очите — изпълнили с блясък. Да, такъв си беше той: дързък, решителен, възползващ се от мига. Защо ли не бях постъпил и аз така с Лайлет!

— Тя съдържа думата си — продължи той. — Дойде и оттук насетне се виждахме всеки ден и скоро вече се занимавахме с обсъждане на нашето бъдеще. Един ден забелязах, че беше помълчалива и тиха от обикновено. Попитах я за причината и научих, че някакъв богат египтянин дошъл през деня при нейния зет и се пазарил вероятно за нея. Знаеш, че тук жените се продават или поне се придобиват срещу известна сума. На мен в момента ми липсваха средства, но въпреки това реших още на другия ден да посетя зетя, за да изпреваря другия. Варде щеше да го подготви.

На следващия предобед седях горе на платформата. По едно време чух шум, наведох се и видях двама мъже. Същевременно и те погледнаха нагоре и веднага ме забелязаха.

„Ааиб аалейху! (Позор за него!)“ — чух да вика единият, оглеждайки с мрачен поглед дуvara, който бях използвал като стълба.

Кои бяха двамата? Зетят, когото още не познавах, с онзи египтянин? След известно време наредих да му предадат, че желая разговор с него, и получих отговора да отида утре. Защо чак утре? Не можех да се освободя от чувството, че срещу нас е пуснато в ход нещо враждебно, и с непреодолима потиснатост зачаках вечерта, за да говоря с Варде.

Времето на срещата ни дойде, но не и любимата. Чаках до късно през нощта, но напразно. Сега вече заветно желях настъпването на деня, за да си изясня нещата при левантинеца.

Той ме посрещна с физиономия, по която злорадството бе явно изписано, и едва-едва спаси обичайната при едно посещение вежливост. Въпреки това аз му поднесох работата си с възможно най-

голямо спокойствие и любезност, а после с напрегнатост заочаквах неговия отговор.

„Ти си един от ефендитата, повикани от хади́фа (вицекраля) да му построят големи къщи, в които парата работи повече от сто мъже?“

„Да.“

„Мразя ги тези чужденци, дето идват само за да ни направят бедни. Ти никога вече няма да видиш Варде!“

Изявлението беше наистина достатъчно ясно, но въпреки това аз съдържах гнева си и всячески се постарях да го склоня да промени решението си. Напразно. А когато накрая настоях да говоря лично с момичето, той се надигна и ми даде съкрушаващия отговор:

„Ти наруши порядките и законите на страната и си видял лицето на една жена, която е станала собственост на друг. Варде вече замина с мъжа, на когото я дадох. Върви си и кракът ти повече да не стъпва на моя покрив!“

„Значи си я принудил да напусне тази къща?“

„Принудил — изсмя се оня. — Лъжеш се, чужденецо. Тя тръгна с радост към кораба, защото се надяваше да те намери там.“

„Мен? Значи сте я измамили, предали! Знаеш ли, окаянико, че аз ще я търся и ще я намеря? Но горко ти, когато ти подиря сметка!“

„Мълчи! Ти си аджамия в тази страна, иначе щеше да ти е известно, че имам власт да се разпореждам с жените от моята къща според угодата си. Махай се, докато моят гняв не те е препратил при закона!“

Той говореше истината и имаше право да доложи оскърблението, което му бях нанесъл в увлечението си. Ето защо се овладях и си тръгнах, твърдо решен да направя всичко възможно и да поема всякакъв риск, но да намеря отвлечената любима.

Възможно беше просто да ми е разправил приказка и Варде да е още при него, но моите разследвания скоро ме доведоха до убеждението, че е казал истината. Но толкова по-безрезултатни бяха всичките ми усилия да открия някоя следа от възлюбената, макар да не пропуснах нищо, което би ми дало и най-мъглявата надежда.

Така минаха месеци, които ми донесоха единствено убеждението, че трябва да се откажа. Но всичко в мен се бунтуваше срещу мисълта, че чудесното същество, което ме обичаше с целия

плам на сърцето си, се намира в обятията на друг. Погледни ме... какво стана с мен?

Замълча. Познавах го и знаех, че всеки опит за утеха ще бъде безполезен.

— Не ти ли хрумна да научиш нещо чрез сестра й?

— Естествено. Това беше толкова близо до ума, че си го помислих още в първия час. Реших да говоря с нея, та дори и с това да се подхвърля на опасност. Но тя беше строго пазена, нямаше право вече да се качва на покрива. И понеже аз все пак не изоставих поста си на платформата, моят противник доведе нещата дотам, че хазаинът с хиляди уверения за своето съжаление ме уведоми за необходимостта да ми потърси друго жилище, тъй като сам той се нуждаел сега от моето.

— И ти се подчини доброволно на тая глупост?

— Волю-неволю, а и през ум не ми минаваше да се разправам с мъжа.

— И сега той наистина обитава помещенията?

— Не си го и помисля. Още стоят празни, въпреки че иска да ги даде под наем.

— Добре, аз ще отида при него и ще видя дали ще мога да ги получа за мен.

— За теб? — възкликна изненадано. — Вярно, имаш право. Иди, братле, ти ми вдъхваш нов живот! Ох, знаех си, че твоето идване ще ми донесе бодрост и кураж!

— Ей ти го на сангвиника! Първо напълно безнадежден, а само след една дума изпълнен с големи очаквания! Не се заблуждавай, Бернхард. Ние ще се посъветваме и със сигурност няма да пропуснем нищо, което може да бъде направено, но ако твоите усилия преди са били напразни, то сега, след толкова дълго време, не можем да предявяваме големи претенции към щастието или случайността.

— Знам, знам! Но все пак не можеш да ми забраниш да се радвам на твоето присъствие и да изразявам мнение, че на двамата е полесно отколкото на един. Само една следа, една малка, лека следа ми достави и това ми е достатъчно! После аз ще доведа изчезналата, та дори да се наложи да я изровя изпод пирамидите.

Беше скочил. Надеждата беше напрегнала сега неговите мускули, зачервила страните му и съживила погледа му. Не можех да не се

радвам на това и се включих в неговото ведро настроение.

— Тая работа ми се струва малко трудничка, но ако се наложи да я отмъкваш от някой харем, аз съм насреща. В тези неща имам известен опит, а и необходимия късмет.

— Ти? — попита ухилено. — С коя Зулейка на великия везир или на падишаха офейка?

— Зулейка? Я стига, това име е твърде прозаично за едно такова приключение! Лайлет трябва да се казва тя, да, и така се казва тя действително. Искаш ли да я видиш?

— Момче, или си се захванал да пишеш романи, или нещо ти е мръднала чивията, което при тукашната жега е напълно извинимо.

— Блажени са, които не виждат, а вярват, но още по-блажени са, които не вярват, а пък виждат. Ти се мислиш към най-блажените, затова си навлечи празничните дрехи, невернико, и се докарай, защото в „Отел д’Ориент“ ще видиш короната на всички красавици, с която сигурно няма да може да се мери и твоята Варде!

— Чуй, синко, ти май говориш сериозно!

— Сериозно естествено.

— Наистина ли? Значи и ти си се влюбил? Ей, тази болест като че започва да се превръща в епидемия на нашето семейство — първо аз, сега ти! Ела и разказвай!

— Не, ела и виж! За разказване и по-късно има време. Аз и бездруго прекалено много се задържах.

— Както заповядаш. Но едно ще ти кажа, ако красотата на твоята Зулейка...

— Лайлет се казва тя!

— Добре, ако красотата на твоята Лайлет е само наполовина толкова голяма колкото моето любопитство, онова с „чивията“ си има своето пълно основание. И тъй, en avant!^[6]

Тръгнахме и скоро си пробивахме път през пъстрата навалица на тесните сокаци. Вече бяхме близо до хотела, когато брат ми ме улови внезапно за ръката.

— Боже мой, възможно ли е? Братле, вярно е, че твоето идване ми носи късмет. Погледни двамата мъже, които ей сега ще минат край нас!

Проследих посоката на пръста му и... почти се стреснах, защото единият от двамата не беше друг, а... Абрахим ага, Хеджан бей. Значи

сабетх беят го беше освободил — точно както си бях помислил — веднага след моето заминаване и тоя ме бе последвал.

Той също ме забеляза. По лицето му трепна светкавица на радостно удовлетворение, но той бързо се овладя и мина с придружителя си край нас. Мимиката на изненада не се бе изплъзнала на моя брат.

— Познавате ли се? — попита с кажи-речи пресекнал дъх.

— Много добре. Защо?

— Защо? Боже мой, нима не отгатна от думите ми кои са двамата?

— Говори!

— Левантинецът е мъжът, когото в онзи предобед видях на покрива на съседната къща. Кой е той... и къде се запозна с него?

Едва чух въпроса. Чувствах се, сякаш бях ударен с боздуган. Спрях като окаменял и видът ми трябва да е будел тревога, защото брат ми извика, дърпайки ме за ръката:

— За Бога, какво ти става? Хайде, хайде, трябва да проследим онези двамата! Пипнахме го!

Аз го задържах, защото един поглед ми бе подсказал, че не е необходимо да се промъкваме след тях.

— Не е нужно, по-скоро те ще ни проследят!

— Те нас? Защо?

— Не питай, а ела!

С тревожна, трескава припряност го забутах напред. В мен се бе породила една догадка, една догадка, толкова ужасна и все пак... но не, не можеше да ми го побере главата. Бързо преминах фойето на хотела и взех почти на бегом стълбите, водещи към моята стая.

Тя беше празна, когато влязохме. Лайлет значи се намираше в съседното помещение.

— Но кажи най-сетне какво ти става! Въпреки слънчевия загар си блед като мъртвец, а очите ти наистина навяват страх.

— Какво ми става? Ето, виж сам!

Отворих вратата и го тикнах в стаята. Една секунда беше тихо вътре, една секунда, която за мен се проточи като цяла вечност, а после прозвучаха радостните, ликуващи възгласи:

— Варде!

— Бернардо!

Бяха се разпознали; сега отново се имаха. А аз стоях по средата на моята стая и чувствах как кръвта ще ми пръсне сърцето, пред очите ми притъмня... стените се завъртяха с вихрена бързина около мен... краката почувстваха твърдината под тях да поддава... ръцете напразно потърсиха опора... и като повален от исполински юмрук рухнах в безсъзнание на пода.

Колко дълго съм лежал, не знам. Но когато се свестих, лежах на дивана. Почувствах ръката си в тази на брата и погледнах в насълзените, любвеобилно отправени към мен очи на Варде. Беше се надвесила към мен, изпълнена с тревога.

— Казвам се Варде, Абрахим ага ме наричаше Лайлет — обясни.

Кимнах, не можех да говоря. Беше ми невъзможно и единствен звук да произнеса. Тя беше любимата на моя брат. Сега всичко ми беше ясно. Някои дребни неща, начин на поведение, за които ми бе липсвала яснота, сега ми бяха понятни.

Когато чу гласа ми за първи път, тя беше отправила изпитателно очи към мен. Тембърът ѝ бе напомнил за Бернхард. Моята прилика с него ѝ бе вдъхнала доверие, без да е наясно с причината. Благодарност и любов бяха раздвоявали вътрешността ѝ и оттам неяснотата в нейните действия и поведение. Една вечер бе научила от папката истинското ми немско име и съдържала онова, което бе възнамерявала да сподели, тъй като сега всичко и бездруго щеше да се реши от само себе си.

В този миг влезе един келнер и съобщи за двама мъже, които питали за мен. Варде се оттегли, а аз се оправих.

— Моля те, Бернхард, остави ме аз да действам! — само това можах да кажа и те влязоха.

Бяха зетят на Лайлет и Абрахим, в чиито физиономии ясно бе изразен триумфът, че са ни спипали с изненада.

Противно на обичайния начин на действие на ориенталеца, те ни навестяваха без церемониална подготовка, лично и без служебни представители по работа, която имаше законово наказуем характер. Много вероятно го правеха от някакви съображения, на които трябваше да дам отпор с ясно и категорично поведение. Ето защо, без да ги чакам да заговорят, взех пръв думата, дърпайки звънеца за слугата:

— Абрахим ага, ти си един вежлив и добър човек. Аз може би напразно щях да те диря, ако не беше дошъл сам!

— Не разбирам какво приказваш! — отговори той, видимо слисан от спокойния маниер, с който го посрещах. Сигурно беше очаквал да все у нас страх и ужас.

— Скоро ще разбереш! — И обръщайки се към Омар, попитах: — Омар ага, заредени ли са цевите на твоите пищови?

— Господарю — отвърна той, мерейки с враждебен поглед двамата мъже, единият от които му беше доста добре познат, — само кажи кого да застрелям! — И в същия миг цевите на излъсканите до блясък огнестрелни оръжия просветнаха в ръцете му.

— Всеки, който понечи да напусне тази стая, без да съм му разрешил!

— Добре, ефенди!

Петлетата изщракаха. Той застана в решителна поза и изпълнени с ненавист очи до вратата и двамата веднага съзнаха, че безпрекословно ще се подчини на моята заповед, макар да не я бях замислил сериозно.

— Абрахим ага, познаваш ли ме? — обърнах се отново към оня.

— Теб, похитителя на моята...

— Стой! — прекъснах го. — Не от това време имах предвид, а от по-рано. Когато дойдох у дома ти да лекувам Лайлет, прочетох по очите ти, че вече си ме виждал. Но споменът бе твърде слаб да ти подсказже къде.

Той ме погледна очаквателно, без да отговори.

— Спомни си за франка, когото ти, Хеджан бей, Унищожителя на керваните, ограби и се канеше да убиеш. Той беше по-силен и по-умен от теб и ти се изплъзна, но всичко, което притежаваше — имущество, скъпоценни сбирки, трябваше да изостави. Къде държиш собствеността ми, човече? Искam си я от теб, до последния камилски оглавник, до последния шатров прът... моята собственост или твоя живот!

По лицето му се бореха страх и ярост — страх от моята решителност и ярост, че за втори път застава победен пред човека, когото едва сега разпозна. Но в този момент вниманието ми беше привлечено повече от Омар. Той заедно с мен бе преживял онова нападение и после може би хиляди пъти се бе заклевал да отмъсти на

разбойника с най-крепки и същевременно забавни изрази. Със силно приведено напред тяло и пресекаващ от омраза глас извика:

— Ефенди, ефендина, кълна се във всичко, що го има по небето и земята, в брадите на всички стари жени — дано Аллах още дълго ги крепи! — това е той, това наистина е той!

— Той е! — потвърдих, но бях принуден с една строга заповед да възпра озлостения слуга да не се нахвърли върху Абрахим. После се обърнах към неговия придружител: — А ти си получил ограбеното имущество, за да продадеш сестрата на своята жена! Питай закона каква съдба те очаква.

Египтянинът се съвзе най-сетне от изненадата и видя, не без известно основание, празна заплаха в моите думи.

— Приказките ти са мъдри — рече с тон на злорадство, — но забравяш, че ме озари милостта на най-могъщия в страната. По твоя заповед слугата ти вдигна оръжие срещу мен и законът ще те накаже затова деяние!

— Ти право каза, приказките ми са мъдри. Но изворът на твоята уста дава мръсна вода. Не знаеш ли, че този най-могъщ в страната не може да прости злодеяние, извършено спрямо поданик на моята страна, спрямо слуга на моя владетел? И ти не можеш да сториш нищо срещу наказанието, защото консулт на моя народ няма да си отдъхне, докато справедливостта не си получи своето!

Той пребледня. Левантинецът също предлагаше гледка, която ме наведе на мисълта, че по някакъв начин е бил тясно свързан с по-раншната дейност на Абрахим, може би като укривател или изкупчик на задиганите стоки.

Трябваше да се възползвам от предимството, което бях спечелил.

— Абрахим ага, аз ти показах силата на моята ръка и куража на моята душа. Сега ще опознаеш и добротата на моето сърце. Седни до мене и нека заедно изречем думите на опрощението!

Той се подчини къде охотно, къде неохотно на поканата ми. И сега се започна един разговор, в който участниците влагаха цялото си остроумие и сила на волята, разговор, който накара да закипят всички страсти и вълнения, на които е способно човешкото сърце, разговор, толкова горещ и възбуден, че по едно време започнах да се съмнявам в успеха. Но накрая останах толкова доволен, че дадох заповед на Омар да донесе лулите.

По време на цялата тази словесна битка той стоеше като на жарава и все се надяваше, че ще изгубя търпение и ще превърна в истина изречената срещу Абрахим заплаха. Сега се видя напълно разочарован и извика едва ли не разплакан от яд:

— Щом ти доставя удоволствие да пушиш нашия скъпоценен джебел с разбойници, ще взема и аз да стана такъв, ефенди. Ама нека оня сам си натъпче лулата!

С един поглед на най-дълбоко прозрение към Абрахим придаде допълнително емфаза на тази революция срещу волята ми и едва сега, втиквайки пищовите в пояса, излезе, за да... се подчини въпреки всичко на моята заповед.

Споразумението ни беше просто. Абрахим ага се отказваше от Варде, а аз — от съдебно преследване срещу него. С тази отстъпка не правех никаква жертва, защото неговото наказание, което впрочем бе много съмнително, нямаше да ни върне изгубеното имущество. Но неговата загуба беше толкова тежка, че не съумях да потисна един порив на съчувствие.

Когато си тръгна със своя приятел, който изобщо не бе изразил желание да види сестрата на своята жена, Варде се върна при нас. Беше чула всяка наша дума и брала страх, чиято големина можеше да се мери единствено с възторга, който сега струеше от нейните очи. Хвърли се хлипащо на гърдите на Бернхард, ала той я доведе при мен.

— Не на мен трябва да принадлежиш, а на него! Той те е намерил и освободил; закрилял те е от опасностите на дългото пътуване по реката и срещу посегателствата на Абрахим; борил се е за теб и сега отново те извоюва със своята защита... Ето защо трябва да бъдеш негова. Вземи я, братко, и бъдете щастливи! Ти си я заслужи, а аз ще потърся утеха в мисълта, че съм си изпълнил дълга!

Заплака с глас от дълбокото вълнение, а и на мен се търколиха сълзи по загорелите от слънцето страни.

— Не, Бернхард, твоята жертва само би направила и теб, и нас двамата нещастни! Бог знае, че тя ми е не по-малко скъпа, отколкото на теб, но нейната любов ти принадлежи и ти си длъжен да я задържиш. Бди над нейното щастие така, както бих го направил аз всеки час, всяка минута от моя живот, ако сърцето ѝ не ми беше останало чуждо!

Тогава тя обви ръце около врата ми, притисна устни към моите и ме увери после с тържествен тон:

— То щеше да принадлежи само на теб, ако не бях опознала по-рано него, но то обича и теб... теб... само него и теб!

Аз я сложих в обятията му и притиснах двамата към себе си. Така стояхме дълго, дълго, плачейки и хлипайки като деца, докато вратата се отвори и влезе Омар ага.

— Ефенди... о-о... прощавай!... Ама... Аллах керим (Аллах е милостив)... ако Абрахим ага, Хеджан бей, разбойникът, беше тук, щях да имам... в името на брадата на Пророка... и аз кого да прегърна. Салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

[1] Пътен паспорт, препоръка — б.нем.изд. ↑

[2] Просо — б.пр. ↑

[3] Майчин лист — б.пр. ↑

[4] Библия, Псалми, Псалм 62 (по слав. 61):1 — б.пр. ↑

[5] Коран, сура първа, Фатиха — б.пр. ↑

[6] En avant! (фр.) — напред — б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.